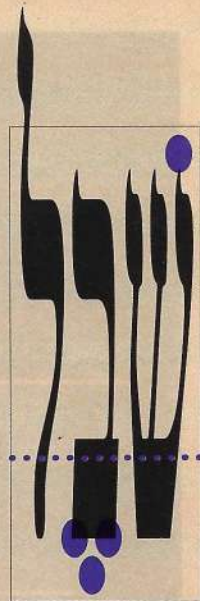

מגזין הבולאים בישראל

גליון מס' 39 ♦ תשרי - תשס"א ♦ אוקטובר 2000 ♦ המחיר 15 ₪

- יודאיקה
- הנפקות חדשות
- בארץ ובחו"ל
- חדשות מהעולם

אוסטריה של הנס סינק
גלויה מפראג על ראשית חיל האוויר
שגיאות עיצוב

הופיע קטלוג הדואר העותמני

במלאת 150 שנה לדואר של תורכיה הופיע הספר

The Turkish Postal Museum Catalog of the Ottoman Postal Cancellations. בספר 2,344 חותמות הכלולות בקטלוג המקורי שבמוזיאון הדואר באנקרה. רוב החותמות היו בשימוש האימפריה העותמנית בין השנים 1910-1929. החותמות נחלקות לחמש קבוצות: חותמות לימים מיוחדים; השייכות למשרדי הדואר או עובדיו; חותמות לשימוש בין 2 נקודות; דואר צבאי; שונות. כן מופיעים בספר השמות החדשים שניתנו לסניפי הדואר השונים.

ניתן לרכוש את הספר במען הבא:

YAKUP NAKRI P.O.BOX 788, SISLI/80226
ISTANBUL, TURKEY, PHONE 1/1750176-1692629
ניתן לקבל את הספר בהשאלה בספריית ההתאחדות

הופיע ספר על שימור ושיקום של בולים

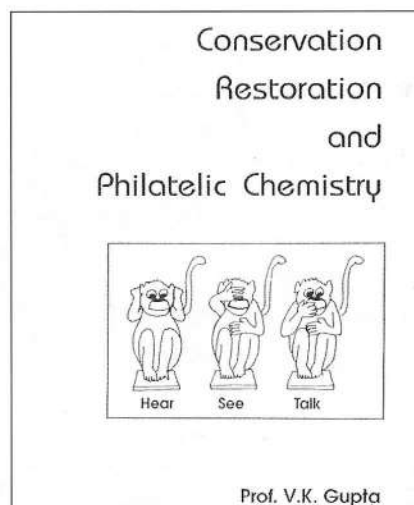
לאחרונה יצא לאור בהודו הספר

Conservation Restoration and Philatelic Chemistry

שנכתב על ידי פרופ' ו.ק. גופטה.

המחבר הוא פרופ' למשפטים באוניברסיטת דלהי והתמחה בעבודות שימור ושחזור של מסמכים בארכיון הלאומי של הודו. הוא פרסם עד כה 5 ספרים, 3 מהם בנושאי בולאות. כיום הוא

משמש נשיא האגודה הבולאית של דלהי. בספר מתאר המחבר את התנאים בתערוכות לאומיות ובינלאומיות, בהן מוצגים או מאוחסנים אוספי בולי יקרי ערך, בתנאים לא נאותים. דבר זה עלול לגרום להשחתה או לפגיעה בבולים שלעיתים אין להם תחליף.

שער הספר

המחבר פונה לפדרציה הבינלאומית לבולאות לפרסם הודעה המכירה בשיטות השיקום שאינן מזיקות לבולים, ובשיטות שימור מחייבות.

בספר מתוארות הסכנות הצפויות לבול מבחינת מזג אוויר ותנאי סביבה במקומות אחסון שונים, כן מובאות בנספחים רשימות אביזרים וציוד לעבודות השיקום והשימור.

מחיר הספר 1.500 רופיות, בתוספת 300 רופיות לאריזה ומשלוח של ספר בכריכה קשה, ובתוספת 3,600 רופיות לספר בכריכת עור. לרכישה, יש לפנות אל:

PROF.V.K. GUPTA, 140 SFS FLATS, ASHOK VIHOR, PHASE IV, DELHI 110052, INDIA, TEL: 7235000

אנו השתתפים בצערו של חברנו מרטין מרקו על חות אישתו ז"ל

אגודת סוחריו
הבולים בישראל

אנו השתתפים בצערם של אשר שניאור ומשפחתו על מות האב דבורה שניאור ז"ל

מוותיקות סוחריו
הבולים בישראל

חברת כבוד
של אגודתנו אגודת
סוחריו הבולים בישראל

מגזין הבולאים בישראל

גליון מס' 39
אוקטובר 2000
מחיר: 15 ש"ח
מנוי שנתי: 80 ש"ח
(ניתן לשלם טלפונית בכרטיס אשראי)

בהוצאת התאחדות בולאי ישראל
מען המערכת: ת"ד 4523, ת"א 61045
טלפיקס: 03-6295547
E-mail: ipf@netvision.net.il
http://www.israelphilat

מנכ"ל: טיבי יניב
עורך ראשי: שבתאי רביב
עורך משנה: זוהר נוי
עיצוב וגרפיקה: אלכס זלמנוב

הפקה: מדיום הפקות בע"מ
רחוב בן אביגדור 8, ת"א 67218
טלפון: 03-5686111
פקס: 03-5622601

תוכן

על המדף 2

האליטיזם מנצח 3

חדשות דואר ישראל 4

האוסף של הנס טינג 5

הנפקות חו"ל (בוליים) 8

לזכרו של מרדכי סונדק ז"ל 9

דף ומזכרת 10

מכתבים למערכת 11

גלריה מפראג 12

מה חדש 14

עולם קטן 16

ידיאיקה 20

הנפקות חו"ל (טקסט) 22

שגיאות בעיצוב 27

היצע וביקוש 31

שוק הבולים בתחילת האלף השלישי

האליטיזם מנצח

מאת אלי ובר,

נשיא התאחדות בולאי ישראל

בסוף שנות ה-70, היתה עלייה כללית בשוק הבולים בכל התחומים. העלייה החדה ביותר היתה בבולים הסמי-קלסיים.

למשל, אוסטריה - הנפיקה גל"ז וויפא, הונפק גל"ז ברלין הראשון, יצאה לאור סדרת קרן הדואר בגרמניה וכן בולים בערכים גבוהים על ידי בריטניה.

החל בשנת 1980 חלה התמוטטות בכל התחומים הנ"ל. כיום, חלק מהפריטים הנ"ל התאוששו, אולם באופן כללי ניתן לומר כי היום, אחרי 20 שנה, המחירים עדין נמוכים בהרבה מאשר היו בשנת 1978.

מאידך, בבולים הקלסיים, לא חלה ירידה. ברוב הבולים "הרגילים", באיכות טובה, נשאר המחירים כפי שהיו בשנת 1980. אולם בבולים הנדירים והיקרים, ה"שפיצים" בעגה הבולאית, חלה עליה מדהימה, במיוחד בעת האחרונה.

מספר דוגמאות

● מכתב מדנמרק, עם בול מס' 1, שבול ננחתם ביום הראשון להופעת הבול, נמכר בשנת 1975 ב-20,000 מרק גרמני.

● במכירה פומבית שנערכה לאחרונה בקופנהגן, בה נמכר אוספו של קנוד מור, נשיא ארגון הבולאים העולמי, F.I.P., נמכר מכתב יום הראשון הנ"ל ב-52,000 יורו, כלומר יותר מאשר פי 5.

● כמו כן נמכר במחיר שיא זוג של מס' 2 בלתי חתום, עם קצה גיליון, ב-75,000

יורו.

● בלוק של 4 בולים של הולנד מס' 1, שהיו על מכתב, נמכר ב-1984 ב-10,000 גילדרים הולנדיים.

בשנת 1990, אותו בלוק, נמכר ב-60,000 גילדרים ולאחרונה נמכר ב-160,000 גילדרים.

● דוגמא אחרונה היא של מכתב יום ראשון מבווריה מיום 1.11.1849 שנמכר בשנות ה-80 ב-20,000 מ"ר"ג ובסוף שנת 1999 במחיר שיא של 52,000 מ"ר"ג, כאשר לנציג הקונה היתה הוראה להמשיך עד ל-100,000 מ"ר"ג.

עליה לשפיצים

המכתבים והבולים הרגילים של הולנד, דנמרק ואפילו בווריה, נמכרים לא רע אולם בפער רב ובפיגור גדול אחרי העלייה המסחררת של הפריטים המבוקשים, ה"שפיצים".

לדעתי, אין זו תופעה בריאה מכיוון שהמגמה הזו מעודדת בולאות סלקטיבית - אליטיסטית. הפריטים היקרים הם המבוקשים מאוד. לפריטים הרגילים אין ביקוש. הסיבות נעוצות בעובדה כי לבולאים העשירים יש כסף רב להוציא על הבולים ומבוקשים ביותר הם ה"שפיצים". מספיק שיש מעט מתחרים הרוצים את הפריטים המבוקשים כדי שמחיריהם ירקייעו שחקים.

מאידך, אין מספיק אספנים מן השורה שיאספו לפי "גלופות" - פלטות וחותרות - צבעים וכו' כדי שמחיריהם של הבולים הקלסיים "הרגילים" (או היותר מודרניים) ילכו בעקבות הבולים הנדירים יותר ומחיריהם יאמירו כשם שמאמירים מחירי

ה"שפיצים".

לאחרונה נערכו תערוכות לאליטיסטים, שבהן כל אספן יכול היה להציג עמוד אחד, או אפילו רק פריט בולאי אחד. ואז, כמובן, ישנה נטייה כלפי מעלה במחירי הפריטים הנדירים והיקרים.

בתערוכות הרגילות של ה-F.I.P. ישנה הערכה רבה למחקר ולידע הבולאי. לפיכך, גם הבולים הרגילים והפשוטים, אם עורכים באמצעותם מחקר של חותמות או טיפוס בולים בגלופה, או מחקר על מגוון הצבעים השונים של הבולים, מקבלים את ההערכה והחישוב להם הם ראויים. לפיכך, אין פגיעה בביקוש לבולים אלה. מאידך, לבולים המודרניים, או הסמי-קלסיים, שאינם פריטים לתערוכות בולים, אין ביקוש רב ומחיריהם יורדים.

לעיתים קשה מאוד למכור אותם אפילו במחירים נמוכים ביותר. גם הבולים הקלסיים, אלה שבאיכות ירודה, מחיריהם נמוכים, וקשה מאוד למכור אותם.

המצב חמור יותר לאחר ההקפדה הגוברת של השופטים בתערוכות העולמיות הדורשים, כי כל הפגמים של הפריטים יצוינו בתצוגות. הדבר המובן מאליו הזה, הוריד עוד יותר את המחירים של הבולים הקלסיים הפגומים, או אלה מסוג ב'.

לסיכום

עצתנו היא לקנות בולים במצב טוב, ואפילו מעולה.

בולים אלה שומרים על מחיריהם שאף עולים ואם הצלחתם לקנות "שפיצים" במצב טוב, סיכויכם לשמור על ערך השקעתכם, גדלים ועולים.

הנפקות חדשות

(ספטמבר 2000)

דמותו של חסן השני מלך מרוקו שנפטר אשתקד, מופיעה על בול חדש בערך של 4.40 ₪. חסן השני היה המלך העלאויתי שמלכה במרוקו מאמצע המאה ה-17. נולד ברבאט ב-1929,

חסן השני

קיבל חינוך דתי-מסורתי ובמקביל רכש השכלה מודרנית בצרפת. ב-1961 עלה על כס המלוכה עם פטירת אביו, מוחמד החמישי. חסן התגלה כשליט מנוסה, רחב ידע ואדריכל של מרוקו המודרנית. תחת שלטונו נהנתה הקהילה היהודית מיחס של כבוד והערכה. חסן השני מילא תפקיד פעיל בתהליכי השלום במזרח התיכון.

מאכלים בישראל - 3 בולים שדיווחנו על הנפקתם בשבל 38 הופיעו גם כקונטרס. הבולים מוקדשים לשלושה מאכלים

מעצב הבול: דניאל גולדברג, הדיוקן מבוסס על תצלום של סטודיו אנדרה, מרוקו

בריאות השיניים - הוא הנושא של בול שהנפק החדש לכבוד הכרזת שנת 2000, על ידי ארגון הבריאות העולמי "כשנת בריאות

בול בריאות השיניים הנושא את הסיסמא "שמרו על בריאות השיניים"

אתניים אופייניים: פלאפל (2.30 ₪), גפילטע פיש (1.90 ₪), קוסקוס (1.40 ₪). בעטיפה החיצונית

הבולים שבקונטרס והעטיפה החיצונית.

השיניים". רמה גבוהה של רפואת שיניים מהווה כיום אחד המדדים לקידמה וליחס התושבים לבריאות בכללה. שנת הבריאות הוכרזה במטרה להגביר תודעה בעניין נקיין השיניים והתזונה הנכונה. מעצבת הבול: אלה וויטן.

דינוזאורים הוא נושא של גיליון בן 9 בולים, בכל 3 בולים דמויות אחרות של חיות אגדתיות אלה. כל הבולים בדוגמא הם בערך 2.80 ₪, אולם המחיר אינו סופי.

הגיליון כולו מופיע בעמוד השער של שבל זה.

בית הכנסת

דוהאן בבודפשט - מופיע על בול חדש שיצא בהנפקה משותפת הונגריה - ישראל. בית

בול הונגרי מקורי ובו בית הכנסת דוהאן.

כנסת זה, שנחנך ב-1859, הוא אחד המפוארים באירופה. עיצוב: זינה וצביקה רויטמן

של הקונטרס רשומים המרכיבים הדרושים להכנת המאכלים האלה. מעצב הבול: אופיר מירב. צילום: נלי שפר

אספן ישראלי נמנה עם אספני אוסטריה הטובים בעולם

"הבולאות ואני - חד הם"

ראיון עם הנס סינק

בולים לציון 150 שנה לבולי אוסטריה, שנערכה בווינה. התעניינותו באוסטריה באה בשלב מאוחר יחסית של דרכו כאספן. מראשית דרכו החליט לאסוף בולי אירופה בלבד ולא לנהוג כאספנים חובבים רבים שאוספים "מכל העולם". סוחר בולים לימד אותו, כשהיה בן 10, שני עקרונות חשובים באספנות. האחד - בולים, מדביקים על מעטפה, מחתימים ושולחים. לא אוספים בולים בלתי חתומים. השני - לא קונים "חתול בשק" וכל בול יש לבחון בשבע

מכתב יום ראשון עם בול 9K. החותמת היא מיום 1.6.1850, עם תאריך מלא. ערים מעטות השתמשו בחותמת מלאה, הכוללת את השנה.

מזכירתו של אביו העבירה להנס הילד בולים ומעטפות שהגיעו למשרד ובגיל 8 היה לו כבר ידע

רביעיה של "מרקור כחול" עם גשר (בול בודד היה מיועד לעיתון אחד).

עיניים. כשעלה הנס ארצה, הביא עמו את

מכתב עם ביול של 1K + 2K. הבולים הם עם ביטול ידני ותאריך מלא.

בבולאות. בשנת 1938 עלה הנס סינק לארץ-ישראל ועסק בחלפי רכב, אחר כך עבר לייצור אביזרי חשמל. ב-1980 מכר את המפעל וקיבל סוכנות לשיווק בינלאומי של טלקס ופקסימיליה. עוד קודם לכן, ב-1960, זכה במדליה זהב בתערוכת תל אביב ומאז השתתף ב-20 תערוכות בינלאומיות וב-10 תערוכות לאומיות. בסוף מאי 2000 הוזמן להציג באגף הכבוד של תערוכת

מאת שבתי רבי

הנסיך רנייה, שליט מונאקו, מארגן פעם בשנתיים תצוגת בולים ומזמין אליה אספנים ידועי שם, שכל אחד מהם אמור להציג פריט אחד בלבד. ישנו אספן ישראלי שהשנה הוזמן למונאקו בפעם השלישית. שמו הנס סינק, מי שהיה נשיא ההתאחדות בשנים 1986-1992 ובמשך שנים יו"ר האגודה בחיפה. את תהילתו הבולאית - ואת המדליות הרבות - רכש סינק הודות לאוסף אוסטריה בשנים 1.6.1850 - 31.12.1858, שנחשב לאחד אוספי אוסטריה הטובים בעולם. סינק נחשף לתחביבו זה כבר בגיל צעיר. יליד גבלונץ שבצפון בוהמיה, צי'כה, בן למשפחה שעסקה בתעשיית תכשיטים. אביו החזיק בידו נתח גדול של הייצור והייצוא בענף זה, והתכתב עם גורמים רבים ברחבי תבל.

מכתב יום ראשון, מתאריך 1 ביוני 1850, עם בול 6K ועם חותמת GRAZ - גראץ בצבע כחול.

מכתב בתעריף 9K מורכב מבול שלם של 6K וחצי בול של 6K.

בולים כדי לקנות מותרות", אמר לנו בראיון.

פרק חשוב בהיסטוריה

אוסטריה החלה להנפיק בולים באמצע המאה ה-19. היא הנפיקה את בול העיתון הראשון בעולם - מרקורי. זה היה בול שנועד למשלוח עיתונים, לא צוין עליו ערך, והוא היה זול יותר מבול רגיל.

בול חצוי בעריף של 2K על מכתב, לביול דברי דפוס. התעריף היה 1K. השימוש בבול חצוי נבע ממחסור בבולים של 1K.

הגיליון - מהפינות - זוגות של בלוקים. הוא משפר ומשכלל את אוסף אוסטריה כל העת עד שכיום, מי שטורח לעיין בכיתובים ובדברי ההסבר, לומד פרק חשוב בתולדות אוסטריה באספקלריה של בוליה.

"מרקור רוד" על עיטוף של עיתון, למשלוח של 30 עיתונים.

בול זה יצא בסדרה של 4, בצבעים שונים ועם תמונה זהה. אוסטריה לא היתה מדינה מסודרת מבחינה דוארית. כך, למשל, לא הונפקו בה חותמות. כל מנהל סניף דואר דאג לחותמות משלו. לכן אין אחידות בנושא ומספר האפשרויות הוא רב מאד, מה שנותן "חומר גלם" רב לבנות אוסף. במשך הדורות חלו שינויים בסוגי הנייר להדפסת בולים, בשיטות ההדפסה, בסוגי הלוחות להדפסה ובמכשירי הייצור. כל זה יצר וריאצות רבות, וגוונים שונים. כיום אוסף סינק בולים מקצה

האוסף, אלא שמפאת טרדות הקליטה, הפרנסה והקמת המשפחה נאלץ לצמצם את

מכתב עם ביול של 1K + 2K, שנשלח מאי הדייגים הקטנטן בשם בול, בים האדריאטי, (היום - ביוגוסלביה).

בול 3K עם צלב אנדריאס מלא על קטע מכתב, עם חותמת כחולה.

פעילותו באספנות.

את השקעתו באוסף מימן מחסכונות ודאג שמשפחתו לא תסבול מחסור בגלל תחביבו. במשך הזמן צמצם את תחום ההתעניינות עד שהתמקד באוסטריה בלבד. גם כשמכר בולים, הכסף הושקע תמיד מחדש בתחביב. "אני לא מאלה שמוכרים

בלוק חתום של 16 בולים של עריף 6K, עם שוליים של הגיליון משני צדדים.

חותמות אירוע

25.7.00 בקונגרס העולמי
ה-85 של דוברי אספרנטו,
ת"א

25.7.00 חותמת יום הופעה,
מאכלים בישראל, ת"א

25.7.00 חותמת יום
הופעה, בול מן המניין
ג'וערה, יוקנעם עילית

20.6.00 חוכת מוזיאון ההגנה
ג'וערה, יוקנעם עילית

19.900 חותמת יום הופעה,
סדרת מועדים לשמחה, חיפה

15.9.00 פתיחת
אולימפיאדת סידני, ת"א

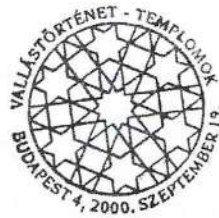
29.8.2000 כ"ח אב תש"ס ■
גן יבנה ג'אנ יאבנע
29.8.00 70 שנה לגן יבנה, גן
יבנה

27.7.00 יובל להתיישבות קו
העמות, ד"ג הגליל המערבי

19.9.00 חותמת יום הופעה, הבול המשותף עם הונגריה, ירושלים
(חותמת האירוע המקבילה, של הבול ההונגרי הוא של בודפשט).

19.9.00 חותמת יום הופעה,
בראות השיניים, ירושלים

DORON WAIDE

Tel: (631) 321-5985

Fax: (631) 321-6020

P. O. Box 548-M

Bay Shore, NY 11706 USA

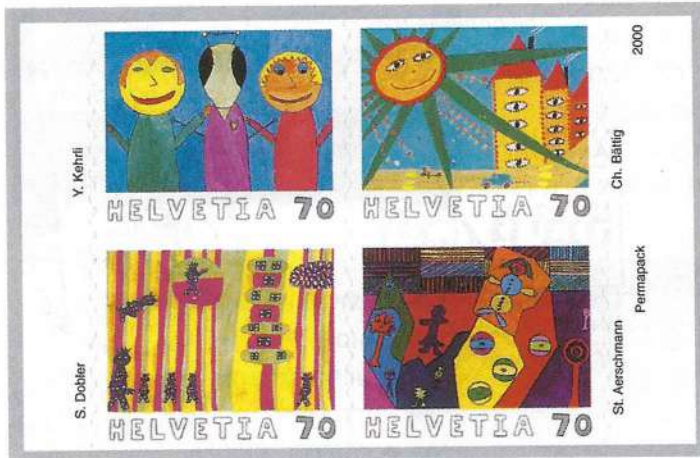
MAIL BID AUCTIONS

Buying, Selling, Want List, Consignments

- FORERUNNERS
- PALESTINE MANDATE
- JUDAICA
- INTERIM PERIOD
- J.N.F.
- ISRAEL
- 1948 DOAR IVRI, 1ST HOLIDAYS
& POSTAGE DUES, ERRORS AND VARIETIES

Free Illustrated Catalogue Upon Request

הנפיקות ה"ל"

מרדכי סונדק ז"ל (אפריל 1915 - יולי 2000)

מזמנו ומחשבותיו למחקר בשטח זה. מרדכי היה פעיל בבולאות הישראלית הממוסדת, הן במועדון הבולאי המקומי בירושלים, בו היה חבר הוועד המנהל במשך שנים רבות - שבחלקן שימש גם יו"ר האגודה, מזכיר או גזבר - והן בוועד המנהל ובוועד הביקורת של התאחדות בולאי ישראל. פעמים רבות התנדב, לארגון תערוכות ושימש קומיסר מטעם ירושלים בתערוכות שונות. מרדכי היה בין הראשונים שהצטרפו לאגודה לתולדות הדואר של א"י שנוסדה בירושלים ב-1977 ושימש בה גזבר.

הוא זכה להציג את אוספו, תולדות הדואר של ירושלים במלחמת השחרור (1948) כמעט בכל התערוכות הלאומיות שהתקיימו במדינת ישראל, החל ב-1949, ועד לשנים האחרונות. כן הציג פעמים אחדות אוסף נוסף שעסק בפיתוח, דואר נע בישראל.

כתב ופרסם מספר מאמרים על סמך מחקריו ותגליותיו וכן הוציא לאור ספר, בחסות האגודה לתולדות הדואר על שירותי הדואר בירושלים הנצורה, 1948, שהוא אסופת המאמרים בנושא זה שהתפרסמו במשך השנים בירחונים רבים בעולם כולו. כן היה חבר פעיל בוועדה למונחי הבולאות, שכוננה ע"י האקדמיה ללשון העברית והתאחדות בולאי ישראל.

בשנים האחרונות נלחם מרדכי במחלתו, גילה כושר התאוששות רב, וחזר כל פעם לשגרת עבודתו. גם בתקופת אשפוזו האחרון נאבק קשה על חייו, אבל כוחו לא עמד לו הפעם.

אנו משתתפים בצער המשפחה וקבוצת מעלה החמישה, על מותו של אדם יקר וחבר נאמן, ושולחים את ניחומינו לאשתו, שפרה, ולילדיו, ספי, אבי וחגית.

תנצב"ה

צבי שמעוני

ספרן מקצועי.

מילדות, היה תחביבו הגדול של מרדכי - הבולאות, אותה לא נטש עד לרגעיו האחרונים. "זה התחיל עוד בפולניה, בהיותי נער מתבגר", כך סיפר לי מרדכי, "כשראיתי בבית המסחר של הורי חברי מכתבים רבים שהגיעו ממקומות שונים ועליהם בולים מכל העולם. הוקסמתי מהנושאים המעניינים ומהצבעים הרבגוניים שהופיעו על פיסות נייר קטנות אלה. מה רבה היתה שמחתי כשקבלתי רשות להוריד בולים אלה מהמעטפות ולקחתם". בחלוף השנים, הפך תחביבו מאיסוף ילדותי של בולי כל-העולם לאוסף ברמה לאומית הכולל מחקר בתולדות הדואר והבולאות, השתתפות בתערוכות לאומיות ובינלאומיות ופרסום מאמרים בספרו הפילטלית.

בימי מלחמת העצמאות, היה בין המשוגעים-לדבר שעמדו בתור בסניף הדואר מאה שערים, תחת מטר של פגזים ירדניים, כדי לקנות את "הבולים העבריים הראשונים", הם בולי ירושלים, שהונפקו אז לראשונה ע"י מינהלת העם (ב-9.5.48).

מאז התחיל להתעניין במיוחד בהיסטוריה הדוארית של ירושלים והקדיש הרבה

אדם וחבר יקר, בולאי מסור ומתמיד הלך מאתנו, וצער עמוק ירד עלינו. לא נשארו בינינו כיום בולאים רבים, המסורים לתחביב כמו מרדכי, והמוכנים בכל עת לשאת בעול ולעזור בכל משימה, בין באופן אישי לחברים, ובין בפעילות כל ארצית ובינלאומית. מרדכי נולד ב-1915 בעיר בריסק שבמזרח פולין. משפחתו מהמעמד הבינוני היתה מקובלת בפרבר בו גרה. היא ניהלה אורח חיים מסורתי ותרבותי, ובביתה היתה אווירה ציונית. האב השתייך למזרחי וראה בעין יפה את פעילותו של מרדכי בתנועת נוער ציונית. מרדכי היה הבן הבכור והיו לו אח ואחות, אך כל משפחתו נספתה בשואה.

את חינוכו קיבל תחילה בחדר ואח"כ בבית ספר עברי פרטי ובבי"ס תחכמוני. מילדותו הרבה לקרוא והיה מנוי על שתי ספריות שהיו בעיר. כנער צעיר הצטרף לשומר הצעיר, אח"כ עבר לגורדוניה, היה חבר מסור ופעיל והכין את עצמו להגשמה ולעלייה. כשגמר את ביה"ס, למד מקצוע-טכנאות שניים, אבל לא עסק בזה כי יצא להכשרה. לקראת העלייה צורף לקבוצה במעלה. הוא עלה לארץ בעליה ליגלית והגיע לרחובות ב-1935.

מכאן שלובים תולדותיו בתולדות הגרעין וקבוצת מעלה החמישה, שנוסדה ב-1938. הוא עבד בעבודות שונות במשק, היה נוטר במשטרת היישובים ובעבודת חוץ בתנובה ירושלים. אח"כ עבד במועצה האזורית כשהוקמה, בקרן של התנועה והשתלם בנושאי כלכלה ומשק. כשחזר למשק, היה מנהל החשבונות הראשי במשך שנים רבות.

לזכותו של מרדכי יש לציין את הקמת הספרייה בקרית ענבים, בשנת 1938, ואת ניהולה עד התקופה האחרונה. עבר השתלמות בספרנות באוניברסיטה העברית ובמקומות אחרים וקיבל תעודת

20/6/00
80 שנה להקמתו של ארגון ההגנה ולרגל חנוכת
מוזיאון ההגנה בג'וערה.
(בהזמנת הארגון הארצי של חברי ההגנה, דורי מלר
03-5661551).

27/7/2000
יג, להתיישבות בקו העימות, (2,310 יח')
(בהזמנת מועצה אזורית מעלה יוסף, בתיה לוי
04-9105522).

29/8/2000
70 שנה לגן יבנה, (2,020 יח')
(בהזמנת מועצה מקומית גן יבנה, גב' וידה 08-8573233).

15/9/2000
אולימפיאדת סידני (1,010 יח')
(בהזמנת הוועד האולימפי)

19/9/2000
הנפקה משותפת ישראל-הונגריה
(בהזמנת השירות הבולאי).

בתכנית
10/2000 50 שנה לקיבוץ ניר אליהו
11/2000 האגודה למען החייל

24/5/2000
25 שנה לאוניברסיטה הפתוחה (1,460 יח')
(בהזמנת האוניברסיטה, חנות האוניברסיטה למדא
03-6460249).

25/5/2000
50 שנה לכפר הנוער הדתי הודיות (1,010 יח')
(בהזמנת כפר הנוער הדתי הודיות, אהובה
06-6794720 טל').

28/5/2000
תערוכת בולים ארצית באר שבע 2000, (510 יח')
(בהזמנת התאחדות הבולאים, 03-6295547).

31/5/2000
40 שנה לליונס ישראל (1,010 יח')
(בהזמנת ארגון ליונס ישראל, איזי לוי 03-5753733).

1/6/2000
הכנס השני בנושא ERP IN E-BUSINESS ENVIRONMENT
(1,010 יח') (בהזמנת לשכת המהנדסים, האדריכלים
והאקדמאים במקצועות הטכנולוגיים בישראל. חזי צדקה
03-5240274).

בולי תל אביב (י. צחור) בע"מ TEL-AVIV STAMPS. (Y. TSACHOR) LTD.

מכירה על פי הצעות מחיר בכתב (Mail Auction)

מוקדמים, מנדט, מנהלת העם, דאר עברי
ישראל, חו"ל, יודאיקה, גלויות, ספרים
קטלוג מאוייר חינם

ת.ד. 16218 תל-אביב, טלפון: 03-5226294, פקס: 03-5245088

על חומר מומלץ ליודאיקה

בגיליון שובל 38 בידיעה על חומר מומלץ ליודאיקה נפלו מספר אי דיוקים הנובעים, כנראה, מחוסר ידע בהיסטוריה הכללית והיהודית. לכן ברצוני לציין כדלהלן:

לגבי הפירמידות

- הפירמידות ניבנו כ-2,600 שנה לפני הספירה, וגילן מוערך לכן ב-4,600 שנים.
- אירועי עם ישראל במצרים התרחשו בין המאה ה-15 למאה ה-13 לפני הספירה, לפני כ-3,500 שנים.
- כל קשר בין שני האירועים הוא דמיוני ואינו מבוסס על עובדות או מחקרים היסטוריים.
- הפירמידות אינן ערי המסכנות פיתום ורעמסס ובניגוד לאמור בכתבה אינן מוזכרות במקרא.

לגבי הגלויה הגרמנית

- גלויה זו משנת 1942 היא אחת מתוך מאות שהופצו בגרמניה בין השנים 1939-1942 והן מביאות לידיעת הקהל הרחב אתרים היסטוריים ולאומיים מרחבי גרמניה.
- בגלויה הנ"ל מופיע צילום גשר דרכים בסגנון רומאי מן המאה ה-8, הנמצא בגן המנזר בעיר Feuchtwangen שהתפתחה בראשיתה סביב מנזר בנדיקטיני שעמד שם באותה תקופה.
- מן המפורסמות הוא, שיהודים רבים שאולצו לעזוב את מקום מושבם והולדתם, נקראו אחר כך על שם מקום מוצאם: המבורגר, פרנקפורטר, וילנר, ליטאואר, ורשאואר, ולרשטיינר וגם פויכטוונגר, והדוגמאות רבות.

● לחשוב שמקום הנושא את שמו זה 1,200 שנה נקרא על שם יהודי שנולד במינכן ב-1884 הוא כדברי טאלראן "יותר גרוע מפשע, זו טעות".

● על פי אותו היגיון נקראת בירת גרמניה על שמו של נשיא המזרחי העולמי-הרב מאיר ברלין, ושדרת היוקרה בעיר המוליכה לשער ברנדנבורג Unter den Linden נקראת על שמו של אספן יודאיקה ידוע.

חנן שיפטן, הוד-השרון

תשובת מחבר המאמר

אכן, צודק חנן שיפטן בהיבט המדעי-היסטורי ואכן יותר מ-1,000 שנים מפרידות בין סיפור יציאת מצרים לבין בניית הפירמידות. אך בקרב העם מקובל המיתוס שבני ישראל היו עבדים במצרים ובנו, בין השאר, גם פירמידות. במאמר חשבת, אולי לא בצדק, שאפשר בפילטליה תימטית לסמל את תקופת העבדות של בני ישראל, בגלויה סמלית עם פירמידות כאמור, בשל המיתוס הקיים (הגלויה כשלעצמה היא פריט בולאי מכובד).

אשר לגלויה עם גני פויכטוונגר, הטעות גדולה יותר שכן הכוונה היתה לציין, שכאשר מציגים את בול ליאון פויכטוונגר, אפשר למקם לידו את גלויות גני פויכטו ואגן, העיר שבה חי הסופר הנוודע. משום מה נאמר בכתבה שהעיר נקראת על שמו של פויכטוונגר וזה כמובן לא נכון. חן חן לחנן שיפטן על הערותיו.

אריה לין

בדיקה ברוטלית

פעמים רבות קיבלתי בדואר מעטפות מאספני חו"ל עם סימני חיתוך או חדירה לתוך המעטפה בעזרת מספריים. כידוע, מדי פעם מעטפות נבדקות על ידי מחלקת הביטחון של רשות הדואר, אבל בעת האחרונה קיבלתי מעטפות אשר הבדיקה נעשתה בהן בצורה ברוטלית עד שנהרסו סדרות שלמות של בולים. התלוננתי טלפונית לאחראית גב' איריס

גרף במחוז הצפון, רח' פל-ים 19, חיפה וקיבלתי תשובה אשר לא מספקת אותי. היא הסבירה לי, שבמידה שמכתב נשלח בדואר רשום אפשר לפנות אליהם כדי לקבל פיצוי מועט אבל במידה שמכתב נשלח בדואר רגיל, אין מה לעשות. הם יכולים רק להצטער שבולים בתוך המעטפה נהרסו. ברור לנו שברשות הדאר לא מודעים לנזקים הנגרמים לאספנים על ידי בדיקה ביטחונית ברוטלית שכזאת. מן הראוי שהתאחדות בולאי ישראל תפנה בצורה נחרצת ותקיפה לרשות הדואר בדרישה להפסיק לאלתר את הבדיקות הברוטליות, אפשר לבצע בדיקות גם בצורה עדינה תוך התחשבות במקבלי הדאר מחו"ל.

ישראל אלטמן
רח' זרובבל 13
חיפה 34671

לוחות הברית ליד הצלב

בשביל גיליון מס' 36, התפרסם קוריוז על לוחות הברית לצד הצלב, על חותמת מיוחדת של הדואר הפולני.

לוחות הברית במרכז הבול ההונגרי.

הגיעה לידי גלויות ברכה מהונגריה, מעוטרת ומקושטת יפה, וגם במרכזה-שני לוחות הברית, כפי שניתן לראות באיור.

גלויות שליח מפראג

שנשלחה ב- 15 במאי '48 לחיפה, מספרת
על קורס הטיס הראשון. מאת צבי אלוני

383, נמצא הקשר בין השמות שבגלויה לבין אנשי חיל האוויר שהיו בצ'כיה באותו זמן.

וכך נכתב בספר **שורשי חיל האוויר**, עמ' 337 - 338:

"הידיעה על האפשרות ללמוד טיס במסגרת פרטית נמסרה לשלום לוין שפעל באיטליה בענייני עלייה ב', ולאחר קבלת הסכמתו של מאירוב הוחל בבדיקה. עריכת הקורס חייבה כיסוי מתאים (מחשש המעקב הבריטי, שהיה אינטנסיבי מאוד באיטליה), העסקת מדריכים מתאימים, מימון הלימודים ואחזקת הקבוצה במשך הקורס. בהשפעתה של עדה סירני הושג אישור השלטונות האיטלקיים, והכיסוי המתאים נמצא בארגון אורט, שעסק אז בהכשרתם המקצועית של פליטים. בישיבה עם היושב-

ראש הראשון של אורט, סינגלובסקי, סוכם שארגון זה יממן את לימודי הטיס, ואילו הג'וינט יממן את הוצאות כלכלתם והחזקתם של החניכים. עוד נקבע כי הקורס יערך בבית-הספר **אליקה** ברומא.

במברק לרמז ב- 20 באפריל כתב "אסף" (לוין):

ישנה אפשרות להתחיל מיד באמון טייסים כאן. אורט, מוסד העוסק בהכשרה מקצועית לפליטים, מסכים לתת תקציב להכשרת עשרים טייסים כולל כלכלה ואכסון. מוסכם כי חצי המספר יהיה מהארץ... המטוסים מקומיים ועם מדריכים מקומיים. כל שאר הנהלת הקורס צריכים להיות בידינו. הודיעו אם אתם מוכנים לשלוח אנשים לאמון וכן מדריכים ומפקד לקורס. שלחו ספרים

של חיפה. שדה-דב בתל אביב, הופצץ ע"י המצרים ב- 15 במאי ומטוס של אייר פרנס נפגע בה. כן הופצץ השדה ב- 16 וב- 17 במאי 1948. היות והטיסה מפראג נמשכה כיומיים באותה תקופה, סביר להניח שהשליח אשר נשא את הגלויה עזב את פראג ב- 15 במאי והגיע לחיפה ב- 17 במאי ומשם לתל אביב, בה בייל את

הגלויה כנדרש ושלחה למענה. הגלויה ממוענת לאברהם רוף, רח' מסדה 24, חיפה, ארץ ישראל, ונכתבה ע"י מאיר רוף. בגלויה מספר מאיר על הגעה לפראג, על העיר ועל קבלת הפנים. בסוף הגלויה מוסר מאיר דרישת שלום לאביו, מחבריו אשר נמצאים עמו בפראג ומציין את שמם דני, טיבי, קציק ושעיה. בעודי מהרהר כיצד הגיעה הגלויה במהירות כזו ליעדה, נזכרתי שבאותם ימים שהו בפראג אנשי משלחות הרכש הקשורות למיבצע **בלק** (העברת הנשק מצ'כיה) ואנשי חיל האוויר שנשלחו לקורס טיס בצ'כיה וכן כדי להביא את מטוסי המסרשמידט אשר נרכשו בארץ זו. מאיר רוף נמנה עם חניכי קורס הטיס הראשון באיטליה. ואמנם, בספר **שורשי חיל האוויר**, בעמוד

באחת מהמכירות הפומביות האחרונות שנערכו בתל אביב, רכשתי לוט מעורב, עד להקמת המדינה של מכתבים וגלויות מתקופת המנדט הבריטי ומתקופת המעבר, עד להקמת המדינה. גלויה אחת צדה את עיני במיוחד ובגללה בעצם רכשתי את הלוט כולו. זו היתה גלויה מבוילת בביול מעורב, 5 מיל דואר עברי ולצידו בול מינהלת העם 3 מיל טירת צבי, שני הבולים מוחתמים ע"י החותמת הישראלית התלת לשונית של תל אביב, מתאריך ה- 18 במאי 1948. שמח על הקנייה שעשיתי הלכתי לביתי והתחלתי לבדוק את מקורה של הגלויה, ואז התבררו מספר דברים מאלפים הקושרים את הגלויה לימיו הראשונים של חיל האוויר, במדינה הצעירה שזה עתה הוכרזה הקמתה.

מסתבר, שגלויה זו נכתבה ע"י מאיר רוף, ב- 15 במאי 1948, בפראג, צ'כוסלובקיה, והועברה ע"י שליח שדאג לבייל אותה בהתאם ולשלוח אותה לתעודתה. בין כתיבת הגלויה בפראג לבין הגעתה למערכת הדואר המסודרת בתל אביב, עברו שלושה ימים בלבד, 15 עד 18 במאי, פרק זמן מאד לא אופייני למכתבים שהועברו ע"י שליחים. בדרך כלל, מכתבים כאלה היו מגיעים ליעדם לאחר שבועות מספר ואפילו חודשים. בדקתי את אפשרות העברתה של הגלויה בטיסה מסחרית של חברת התעופה הצ'כית, אשר ביצעה בתקופה זו טיסות סדירות לישראל. ואמנם, בעיון בספרם של חיים שמיר ומרווין סיגל **קשרי הדואר של ישראל עם חו"ל בתקופת המעבר**, התברר שנתיבי אוויר צ'כיים ביצעו שתי טיסות סדירות שנחתו בשדה התעופה

למשך הקורס. ברומא נועדו להצטרף אליהם אברהם יפה ומרדכי פיין.

בשדה-התעופה ברומא לא המתין להם איש, והקבוצה נאלצה להמשיך בטיסתה לצ'כוסלובקיה. בהגיעה לפראג ב- 15 במאי נבחרו מתוכה ארבעה חניכים - שוורצמן, שפירא, רוף וולוביץ - לליווי מטוסי דקוטה של חברת הנעליים הצ'כוסלובקית באטא, שהובילו אמצעי לחימה למדינת ישראל.

בסופו של דבר הגיעה הקבוצה לאיטליה, וקורס הטיס החל. החניכים טסו כארבעים שעות כל אחד, אולם לא קיבלו הדרכה מספקת, משום שהמדריך שהיה אמור להישלח מהארץ הגיע רק בסוף יוני. לאחר מכן עברו החניכים לקורס מתקדם בצ'כוסלובקיה. בעקבות הקורס הראשון נערך באיטליה קורס שני ובו 16 חניכים-ישראלים ויהודים פליטי השואה.

383

נספחים

נספח "א"

טייסי קורס ההסבה הראשון למשרשמידט

צ'כוסלובקיה - מאי 1948

1. מרדכי אלון (קליבנסקי)
2. יעקב בן-חיים
3. פנחס בן-מורת
4. סנדי ג'ייקובס
5. נחמן המאירי
6. יצחק הנסון
7. עזר ויצמן
8. אדי כהן
9. לו לנארט
10. מיכאל קנד
11. רובי רובינפלד

נספח "ב"

חניכי קורס הטיס הראשון באיטליה

מאי 1948

1. כתריאל גרינשפן
2. יצחק וולוביץ(הוד)
3. אברהם יפה
4. רנה (פרדי) לוי
5. גרשון ליטוויץ
6. ארנון ליפקין
7. נתן נוביק (נבות)
8. עזריאל ספיבק (רונן)
9. מרדכי פיך
10. מאיר רוף
11. ישעיהו שוורצמן (גזית)
12. ישראל שטרן (בן-שחר)
13. דני שפירא

וחוברות בעברית ובאנגלית מיד. שלום ליון הגיע לארץ-ישראל ב- 2 במאי באחד ממטוסי הנורסמן ועדכן את מטה חיל-האוויר במצב ההכנות לקורס. לאחר בדיקות רפואיות נקבעו המשתתפים: נתן נוביק (נבות), גרשון ליטוויץ לוי, דני שפירא, ישעיהו שוורצמן (גזית), ישראל (טיבי) בן-שחר (שטרן), יצחק וולוביץ, כתריאל גרינשפן, מאיר רוף וארנון ליפקין. עזריאל ספיבק (רונן) התמנה כמפקד הקבוצה. ב- 13 במאי יצאה הקבוצה במטוס דקוטה של חברת תעופה צ'כוסלובקית. לכל אנשיה היו אשרות מעבר דרך צ'כוסלובקיה, והם יצאו במסווה של סוחרים מכוניות לתערוכת מכוניות שהתקיימה בווינה. לפי התוכנית היו אמורים לפגוש את דני אגרונסקי, שהיה צריך להסדיר להם אשרות שהייה באיטליה

התאריך 9.9.99 בחותמת נתב"ג

למי יש חומר על מגדל השעון?

אני פונה לאספני הבולים בנושא היסטוריה של ארץ ישראל. לצורך מחקר דרושים לי צילומים בשחור לבן של חזית וגב של גלויות בהן מופיע מגדל השעון ביפו, בירושלים (מעל שער יפו), או בעכו (על יד חאן אל עומדן), שנשלחו בדואר התורכי/האוסטרי/הונגרי/הגרמני/הרוסי/הצרפתי, בין השנים 1901-1905.

לבנוני יהודה
רח' ביאליק 130
חולון 58442

ראשל"צ, מסר לי מעטפה (FRONT) שהוחתמה בעיירה בשוויץ שמיקוד שלה הינו 1234 ואשר הוחתמה בשעה 9 ביום 5.6.78. התוצאה המרתקת הינה 5.6.78.9 לא מכבר חגגנו תאריך מיוחד 9.9.99 וזה יצא יפה בחותמת הביול של נתב"ג. כך גם בחותמת הביול של משרד האוצר מתאריך זה. היה קשה יותר למצוא חותמות ידניות או חותמות מכונה בתאריך זה בחותמות אלה מופיע התאריך בתצוגת 09.09.99 וגם האיכות איננה ברמה הרצויה.

התאריך המיוחד הבא יהא ב-1 בינואר 2001 והוא יראה כך: 01.01.01, זה קורה פעם אחת בכל 100 שנה.

שלמה וורגן
רח' דובנוב 13
ראשון לציון 75216

צרוף הספרות
הנדיר במעטפה משוויץ

מכתבים למערכת המשך מעמוד 11

הגלויה היא בערך של 3 פורין ועלתה 8 פורין. הברכה MERRY CHRISTMAS מודפסת באנגלית, בגרמנית וכמובן בהונגרית.

יצחק און
הגר"א 5
רחובות 76310

לאסוף תאריכים מעניינים

גדעון לוי, לשעבר יו"ר אגודת בולאי

GIDEON LEVY
15 WOLFFSBACH STR.
75 202 RISHON LE ZION
ISRAEL

ניקוי ושחזור?

מערכת העיתון פותחת את הנושא לתגובות של ציבור החברים.

חוג בולאי רמת-גן גבעתיים מזמין חברים

החוג ישמח לקלוט חברים חדשים. החוג נפגש פעמיים בחודש, בימי ג', משעה 19:00, ברחוב האם 2 רמת-גן. לפרטים נוספים - 03-6749865 אצל זאב הירשברג.

נבחר ועד במועדון בולאי נתניה

האסיפה הכללית של מועדון בולאי נתניה בחרה לשנתיים הקרובות, מחדש, בוועד הקיים: דוד איפרגן - יו"ר, משה שוורצברג - גזר ואוסקר רובין - מזכיר. מיסי הארנונה הגבוהים חייבו לקבוע דמי חבר שנתיים בגובה של 220 ש"ח. המועדון הצליח לשמור על היקף החברים של שנה-שנתיים האחרונות והחלט לפרסם את המועדון בעיתונות בשפה הרוסית. הפגישות של המועדון נערכות בימי ג', בשעות 16:00-19:00.

הורחבה עמותת בולאי עמק-יזראל - עפולה

מספר החברים בעמותה כיום הגיע ל-28 איש, הפעילות נערכת במועדון ויצ"ו בעפולה, בימים ג' או ה', פעמיים בחודש. פרטים נוספים: יו"ר העמותה: ד"ר חיימוביץ, 06-6591406 או 051-340172 (ולא כפי שפורסם בטעות בשבל 38).

תערוכת יפה 2000 - תוצאות המציגים הישראלים

אגף הכבוד - הנס סינק, אוסטריה, לומברדו וונציה, מדלית זהב גדול (כבוד).

לביא בלאו - תרבות המוזיקה באירופה, זהב - 90 נקודות.

בן-צבי משה - מטיאורולוגיה - היסטוריה, טכניקה, חשיבות, מזהב - 80 נקודות.

ד"ר פייבל הדי - קדם - בולאות ודואר זר בנסיכויות הדנובה, זהב - 90 נקודות.

מומלץ או אסור?

הדבק שעל הבול הינו אחד הגורמים העיקריים להידרדרות הבולים. במשך השנים, החומרים האורגניים שמהם מיוצרים מרבית הדבקים, מתייבשים, נסדקים ובעיקר גורמים לתהליכים כימיים שבאים לידי ביטוי בשינויי צבע ובמקרים קיצוניים להתפוררות הבולים. ידוע, כי המוזיאון הבולאי השוויצרי מסיר את הדבק מכל הבולים החדשים שהוא רוכש, כדי לשמור על החזות המקורית שלהם. מאידך, מרבית האספנים של בולים תמימים (בלתי תחומים) מפקידים, ואפילו משלמים פרמיה, על בולים עם דבק מקורי. האם זה מוצדק?

אשר לאספנים המסורתיים, המצרפים מכתבים לאוספיהם, קיימת התלבטות אם לרכוש מכתבים שעברו ניקוי ושימור וכיצד להציג אותם. האם נדרש לפרט בדפי התצוגה שהבול או המכתב עברו

שימור שיקום או זיוף? מאת מוטי קרמנר

אף אחד אינו מביע הסתייגות משיקום תמונה ישנה, או ספר בלוי. אך כאשר הנושא מגיע לבולאות, קמה סערה גדולה. מה עושים וכיצד מגינים על פריטים בולאיים העומדים בפני בליה.

האם אנו יכולים להעלות על דעתנו שרהיט, או שטיח בלוי, שאנו מעוניינים להשאיר אצלנו לא יישלח לתיקון ושחזור? אך כאשר בול או מעטפה עוברים ניקוי, העניין נחשב ללא אתי.

יש להבדיל בין מצב שבו משנים ניקבוב, מתקנים בול, מסירים או מוסיפים חותמת, על מנת ליצור פריט יקר מפריט זול, דבר שהינו הונאה ברורה לצורך רווח כלכלי או הונאת שופטים בתערוכות; לבין ניקוי בולים. רחיצה וניקוי בולים שהיו מודבקים על מכתבים, או באלבומים, הינם חלק חשוב של טיפול המומלץ ומקובל על כל אספן. הסרת כתמי "חלודה" מבולים באמצעים שונים מהווה גם היא חלק מהטיפול.

ישנם סוחרים, אספנים ומוזיאונים, שמעבירים את הבול והמכתבים טיפול המונע את המשך ההתבלות, בעזרת שימוש בחומרים כימיים. האם הדבר

הילדים מישראל בכנס בארה"ב.

פרויקט הדואר האמריקני: ילדים מצירים את המאה ה-21

בחדש יולי התקיים באנהיים, קליפורניה, כנס ילדים ונוער שהיה שיאו של פרויקט בהנהלת הדואר האמריקני, שהחל בשנת 1997.

הפרויקט הזמין את מדינות העולם לקיים תחרות ציור בולים על ידי ילדים בנושא: **ילדים מצירים את המאה ה-21.**

התחרות היתה פנימית בכל מדינה, שהיתה חופשית להחליט-במסגרת זמן נתונה-מתי תתקיים התחרות, כמה בולים יוקדשו לנושא ומתי יונפקו הבולים. בתחרות השתתפו 28 מדינות ולכנס הגיעו משלחות של ילדים מ-19 מדינות, כולל ארה"ב.

את ישראל יצגו 4 ילדים: רננה ברק בת 11

מעורבות ואחוזה בינלאומית, במטרה לייצור קשרים חובקי עולם בין כל הילדים משתתפי הכנס.

מכל הבחינות השיג הפרויקט את המטרות שהוצבו לו.

מרמת השרון, אורטל חסיד בת 10 ממודיעין, אסיה איזנשטיין בת 12 מתל אביב וטל אנגלשטיין בן 10 מחיפה. בראש המשלחת עמדה שוש כהן, מנהלת המחלקה לחינוך בשירות הבולאי. שלושת ימי הכנס התקיימו בסימן של

זודיאק סטמפס בע"מ ZODIAC STAMPS Ltd.

חכירה פומבית

פתוחה לקהל (פעמיים בשנה - אביב וסתו)

מבחר מכל העולם ומהארץ כל הנושאים

החברה הותיקה בישראל - מקום חרוזה

ברחוב הס 11, תל-אביב, ת.ד. 4895 טל' 03-5284931, פקס 03-6291395

מודפסים בזהב טהור 22 קראט. דואר ג'רסי טוען שהוא הראשון באירופה המנפיק בולים בטכניקות תבליט ומתכת חמה. שירות דואר זה הוא השני, לאחר הדואר המלכותי הבריטי, המנפיק בולים בערך של 10 פאונד.

לערך גבוה זה יש שימוש רב מאחר שדואר ג'רסי מטפל בכמות גדולה של חבילות דואר בינלאומיות כבדות. הצורך בבול זה קיים כבר זמן רב, אולם ההחלטה להנפיקו נפלה ברגע שנמצאה טכניקת הדפסה שתקנה לבול ערך אספני מיוחד. בבול מופיעים 3 נמרים בזהב על רקע אדום, הגוון ששימש כצבע האי ג'רסי להדפסת חותמת מלכותית על מסמכים רשמיים מאז 1279, שנה שבה שיגר המלך אדוארד הראשון חותמת זו לג'רסי. הבולים הודפסו על ידי החברה

הצרפתית CARTOR SECURITY PRINTING שכבר הדפיסה בולים בזהב עבור תאילנד, סין ועוד.

הישגים בתערוכת WIPA 2000

התערוכה השנתית של ההתאחדות האירופית, WIPA 2000, התקיימה בווינה והוזמנו אליה, פרט למדינות החברות בפדרציה, גם מדינות מחוץ לאירופה שהנפיקו בולים לפני אוסטריה (ברזיל, קנדה, ארה"ב, יפן, הודו, אוסטרליה ודרום אפריקה). התערוכה התקיימה במרכז הקונגרסים של וינה שליך משרדי האו"ם מ-30.5.00 ועד 4.6.00, וכללה כ-2500 מסגרות תצוגה ב-12 אגפים; אגף כבוד - ובו 19 תצוגות ובהן אוסף אוסטריה קלאסית של נשיא ההתאחדות לשעבר, הנס סינק. כך מדווח מוטי קרמנר, נציג ישראל לתערוכה.

פירוט התצוגות

* אגף מסורתי - 561 מסגרות. * אגף תולדות הדואר - 845 מסגרות, שכלל את אוספו של ד"ר הדי פיבל - פריפלטליה של הנסיכויות לאורך הדנובה ברומניה. * דברי בולים - 68 מסגרות. * תמטיקה -

(הלווציה-שוויץ) והעריך (5.00 פרנק, שווה ערך לכ-15 ש"ח). בעיה טכנולוגית עליה התגברו היצרנים היא העובדה שמכונות רקמה נוטות לכווץ מעט את חומר הבסיס. בעבודה זו לא אירעה כמעט אף טעות בגלל הבקרה הצמודה של צוות החברה היצרנית. כשהושלמה העבודה הוצמד נייר דבק לגב הבסיס והבולים הופרדו זה מזה בחיתוך אלקטרוני. לפני האריזה הבולים נבדקו שוב כדי לוודא סופית שהם עונים על דרישות הדואר השוויצרי. לאחר ספירתם, הבולים נארזו ונשלחו. על גב הבולים יש נייר דבק דו-צדדי.

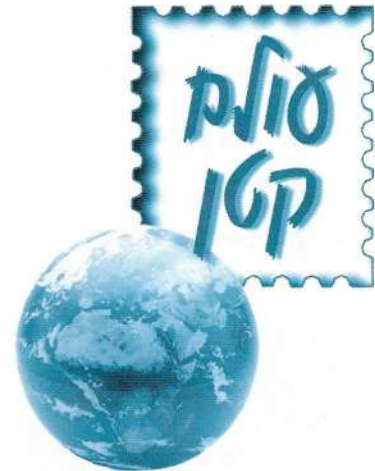
הבול הרקום הראשון בעולם

כשמסירים שכבה אחת של נייר, ניתן להדביק את הבול בדרך המקובלת. אולם ההיצמדות תהיה סופית רק לאחר שעתים.

אפשר להסיר את הבול ע"י הרמת קצה אחד ומשיכה זהירה ואיטית. לאחר הורדת הבול אין לו יותר דבק, כמו כל בול אחר. בגלל שינויים במתיחת החוטים בעת הרקמה עלולים להיווצר שינויים קלים בגוונים בין בול לבול, אולם מאחר שזה תהליך ייצור טבעי יש להתייחס לשינויי הגוון כדבר רגיל.

בול הזהב

לאחרונה הונפק גם בול מצופה זהב באי ג'רסי. לכבוד המילניום השלישי הנפיק דואר ג'רסי, שבאיי התעלה, בול מן המניין בערך של 10 פאונד (כ-70 ש"ח),

בולים רקומים ומצופים בזהב

עולם הבולאות משנה את פניו חדשות לבקרים והבול המסורתי המודפס מפנה מקום גם לטכנולוגיות חדשניות. דוגמא בולטת למדיניות זו היא העובדה, כי לאחרונה הונפקו בול רקום בשוויץ ובול מצופה זהב בג'רסי.

רקמה על הבול

לראשונה בעולם, הונפק בשוויץ בול רקום. הבול הזה, בשונה מבול מקובל המודפס על גבי נייר, מעוצב ע"י חוטי פוליאסטר רקומים על בד סאטין מעולה המיוצר אף הוא מחוטי פוליאסטר. בתהליך הרקמה נוצר בול תלת מימדי. הבול הראשון הזה הונפק ע"י חברת BISCHOFF TEXTILE AG. בבול השתמשה החברה בחוטים משני גווני כחול, והבד שעליו נרקם הבול נוצר במיוחד לצורך זה.

בסיס הבד, באורך 9.4 מ', הורכב על מכונת ריקמה (2040) SAURER PENTAMAT ברוחב 10 מ'. 340 בולים נרקמו לרוחב הבסיס במהירות של 200 סיבובים לדקה (סיבוב - הכוונה לתנועת המחט של המכונה קדימה ואחורה). הבולים נרקמו שורה אחר שורה עד שהושלמו 20 שורות. בשלב ראשון נוצר הרקע בצבע כחול בהיר ולאחר מכן רקמה מחט מיוחדת את החוטים בצבע כחול כהה שבו "נצבעו" שם המדינה

- למספר מדינות.
- גב' מרגרט מוריס מסקוטלנד דיברה בנושא כיצד להפוך את הבולאות ליותר אטרקטיבית לנשים.
- מר וולנר הרצה על הנוער הבולאי באוסטריה.
- מר קרמנר על אינטרנט בבולאות, האם האינטרנט הינו גם "חומר בולאי".
- מר ברנדל - האם יש יותר מדי או פחות מדי אגפים בתערוכות FIP.
- מר אדלר - לאן צועדת הבולאות הבינלאומית.
- הוצגה תוכנת מחשב כמדריך לאיסוף בולים.

הנס סינק (משמאל), לשעבר נשיא ההתאחדות, מקבל מדליה מידי מר פלץ, נשיא חבר השופטים.

רשמים אישיים מתערוכת הבולים בלונדון

על תערוכת לונדון שהתקיימה ב- EARLES COURT, מדווח זאב ברק. כאשר נפתחו דלתות התערוכה, זרם המבקרים פנה הישר אל אשנבי הדואר וחנויות הסוחרים, משום שפתיחה רשמית של התערוכה לא התקיימה. מתי מעט בלבד ניגשו אל תערוכת המוצגים הרבים שהיו במקום. המקום שבו התקיימה התערוכה הרשים מאוד בגודלו, ומוכר לא רק לאספני בולים ולדברי דואר למיניהם. את הביקור התחלתי בתצוגה המלכותית, אשר הוצגו בה לראשונה בולים, והצעות לבולים-ESSAYS, שמעולם לא ראינו, ועל קיומם לא ידענו, מספר ברק. עבר זמן עד שהצלחתי לאתר את התצוגה האישית שלי, לבסוף מצאתיה, בפניה נידחת וחשוכה. יש לציין, שהקומיסר הישראלי, יואל סלוצקי, עשה עבודה מקצועית טובה לשיעור רצוני-בתצוגה שלי. במידה לא פחותה מזו הנהיית מתצוגת המתחרים בנושא-שרובם מאנגליה (כ-20 במספר). לאחר-זמן פניתי לראות את התצוגה הישראלית המוצגת על ידי בולאים ישראלים שהכרתי, ושוב ההנאה היתה רבה. הרגשתי שמדינת ישראל מיוצגת כאן בצורה הטובה והמכובדת ביותר.

האירוח של האוסטריה מקבל ציון עובר בלבד ולגבי אירועים אפילו פחות. "לי אישית התאפשר לראות חלק מאוספי מצרים המובילים בעולם ולפגוש את המציגים שרובם גם חברים פילטליים", מספר קרמנר. במסגרת התערוכה התקיים גם קונגרס של הפדרציה האירופית (FEPA) בו נדונו

331 מסגרות, בהן נכללו אוספיהם של חברינו לביא בלאו - תולדות המוזיקה, ומשה בן צבי - מטאורולוגיה. * מקסימפיליה - 39 מסגרות. * דואר אוויר - 131 מסגרות. * אסטרופילטליה - 40 מסגרות. * בולי הכנסה - 51 מסגרות. * נוער - 199 מסגרות. * ספרות - 190 תצוגות. * אגף פתוח

הוצאות התערוכה

מדליה	מבוגרים	נוער	ספרות
זהב גדולה	26	-	1
זהב	62	-	7
מוזהב גדול	63	1	25
מוזהב	47	5	28
כסף גדול	23	11	34
כסף	4	10	29
כסף מוזהב	2	15	32
ברונזה	2	6	16
תעודה	-	-	8
סה"כ	230	48	180

השינויים בתקנון התערוכות שיעמדו להצבעה בקונגרס הקרוב של FIP במדריד. כן הוקדש יום לסמינרים שכלל הרצאות ודיונים בנושאים מגוונים: ● ד"ר סיבלד הציג את שירותי הדואר בבלקן לאחר התפרקות יוגוסלביה

(OPEN CLASS) - 48 מסגרות. הרמה הבולאית בתערוכה היתה גבוהה מאד והתוצאות שקיבלו חברינו הוסיפו כבוד לאספני ישראל ולהתאחדות. ד"ר פייבל ולביא בלאו קיבלו, לראשונה, מדליית זהב קטנה. משה בן-צבי שמר על רמת האוסף שלו וקיבל מדליה מוזהבת.

בול לכבוד מדליית זהב בסידני - הונפק תוך יום

הדואר האוסטרלי מתבלט כדואר יצירתי ביותר. לאחר שהיה הראשון בהנפקת בולים עם תמונות אישיות של השולחים, הודיע הדואר הזה, ערב פתיחת האולימפיאדה בסידני, כי כל אתלט אוסטרלי שיזכה במדליית זהב, יזכה גם לראות בול חדש לציון הזכייה, שיופק תוך 24 שעות. העיתונות כבר נתנה הגדרה לכך - **בול אינסטנט**. הבולים האלה הוצאו מיד למכירה ב- 67 משרדי דואר ברחבי אוסטרליה. לצורך ההנפקה השתמש דואר אוסטרליה בטכנולוגיות דיגיטליות ובהעברת נתונים ממוחשבת מהמתקדמות ביותר בעולם. נמסר שנערכו חזרות סודיות להנפקות כאלה והתוצאות היו מעולות. בעת התחרויות, הופעלו מצלמות דיגיטליות משוכללות שצילמו אתלטים אוסטרלים במקצועות שבהם הם קיוו לנצח.

התוצאות הועברו מיד למרכזי הדפסה משוכללים במספר ערים. אחת הסיבות לקיצור זמן ההפקה של הבולים היא ביטול הצורך ביצירת פילמים עפ"י הפרדת הצבעים של התצלום. המצלמה הדיגיטלית מעבירה את נתוני הצילום הישר לסטודיו הגרפית להשלמת עיצוב הבול ומשם להדפסה, גם זאת באמצעים אלקטרוניים חדשנים. כל בול הוא בערך של 45 סנט, המחיר לדואר פנים-ארצי באוסטרליה.

הפוטנציאל הבולאי באינטרנט גדל במהירות

הכל מודים שהאינטרנט נתן תנופה גדולה לבולאות בעיקר בתחום המסחרי ובמכירות הפומביות. האפקט יגדל בעתיד והשאלה מה תהיה משמעותו-חיובית או שלילית - מותנית במעמדו של השואל: אספן, סוחר, ספק בולים, יצרן, או ארגון.

- 92 נק' • יואל סלוצקי, א"י-נתיבים ותעריפים, זהב עם ברכות 90 נק'
- זאב ברק, אנגליה-ראשונים, זהב, 90 נק'
- ד"ר ל. גלסמן, מוזמביק, כסף גדול, 79 נק'
- משה רימר, הרכיכות והאדם, כסף גדול, 75 נק'
- באגף ספרות - קטלוג בי"ל - התקופה העותמנית זכה במדליה כסף וכרך ישראל זכה בארד מוכסף.

במשך כל תקופת התערוכה נפגשתי עם בולאים מוכרים ועיקר שיחתנו היה על התצוגה שלנו, ושל חברים אחרים. תערוכת לונדון 1990 אורגנה הרבה יותר טוב ומסודר מזו שנערכה השנה. ארגון תערוכה שבה 3,500 מסגרות אינו דבר קל ופשוט. בתערוכת לונדון 2000 למדנו שארגון תערוכה כזו יש להשאיר בידי אנשי מקצוע מובהקים של הבולאות. לצערי הרב נוכחתי שבמשך ימי התערוכה עסקו המבקרים ברכישת בולים חדשים, כך שהעמידה בתורים הארוכים העסיקה

נציג ישראל לתערוכה, בהונגריה, פאול שוורץ (משמאל), מקבל את הפרס המיוחד של ד"ר פיבל מנשיא ההתאחדות הבולאית ההונגרית, שנדר קורדיץ.

תוצאות הונפילקס 2000 - בודפסט

תערוכת הונפילקס 2000 נערכה בחסות איגוד הבולאות האירופי, ובתמיכת האיגוד העולמי. בתערוכה השתתפו 159 אספנים מ- 26 מדינות.

המציגים מישראל השיגו תוצאות יפות:

- ד"ר הדי פיבל - טרום בולאות ודואר זר בנסיכויות לאורך הדנובה - מדליית זהב ופרס מיוחד.
- יוסף חרש - מינרלים-ממעמקי האדמה ועד תכשיטי הכתר, מוזהב גדול.
- אריה לביא - צילום-מצלמה-תמונה - מוזהב גדול.
- נעמה קפלר - החיפוש אחר מרפא - כסף גדול.

אותם יותר מביקור בתצוגות השונות. חלק גדול מימי התערוכה הפך להיות לימי מסחר חשוב לדואר ולסוחרים, שמכרו פריטים במאות ואלפי ליש"ט. התרשמותי המיוחדת היתה מ- 47 המוצגים של נוער-מארצות רבות שהשתתפו בתערוכה זו, שנחשבת לחשובה ביותר בין התערוכות הבינלאומיות.

כן עלי לציון את ההישגים המרשימים של המציגים הישראלים למרות השיפוט חסר הרחמים, ולדעתי לא תמיד הצודק.

תוצאות המציגים בתערוכת לונדון:

- יוסף חכמי, ניו זילנד, זהב גדול עם פרס, 97 נק'
- איתמר קרפובסקי, ארץ הקודש - מוקדמים, זהב עם פרס, 93 נק'
- עודד אלישר, דואר יונים, זהב עם פרס,

בנגקוק 2000 שנערכה בימים 25 במרץ - 3 באפריל בכותרת התערוכה הבינלאומית לבולאות נוער, היתה הצלחה כבירה, מעריכים כי 80% מהמבקרים בתערוכה היו בני 20 ומטה ובמשך ימי התערוכה היתה הצפיפות בה רבה.

תוצאות המציגים הישראליים (נוער):

- יובל רונן, עולם הילד, מוזהב
- שלומי וולפנר, כדורגל, כסף

הפומביות האלקטרוניות המתחרות קשה במכירות הפומביות הקלאסיות.

הצלחה לתערוכת בולאים צעירים בבנגקוק

קשה לדעת אם הדבר היה מקרי או שהוא מסמן כיוון חדש באספנות. מכל מקום בדבר אחד אין חילוקי דעות. תערוכת

האינטרנט הכניס מהפכה בחילופי המידע בבולאות בגלל העלות הנמוכה הכרוכה בקבלת המידע או בהפצתו. האספנים מקבלים ומוסרים מידע בקלות ובמהירות. מבחינת הסוחרים-הונמכו מחסומים רבים שבלמו כניסה לתחום. אין צורך יותר בשימוות תפוצה והפקתן ואין גם צורך בנסיעה יקרה לארצות רחוקות ובשכירת מקום להצגת הסחורה.

ברצונך להיות סוחר? כל שאתה צריך הוא מחשב, מודם, קו טלפון וספק שירות של אינטרנט. היצרנים נהנים מהאפשרות לפסוח על גורמי תיווך ולהגיע הישר ללקוח הסופי. כל המצב הזה של חשיפה ונגישות יעודד תחרות והצרכן-האספן תמיד נהנה מתחרות בשוק. מה שעדין לוט בערפל הוא השאלה האם תופעות אלה יגדילו את מספר האספנים. לא ירחק היום וכל אספן יוכל לקבל קטלוגים מקוונים, כולל צילומי בולים ומספרי קטלוג חדשים וכל זה באורח מידי בלי להמתין שנים להופעת המהדורה המעודכנת של קטלוג הבולים המקובל. האינטרנט מעודד את המכירות

NEGEV HOLYAND STAMPS

- מתקיימות מכירות פומביות פעמיים בשנה
- המעוניין בקטלוג מתבקש לפנות אלינו
- מעוניינים תמיד בחומר למכירות פומביות או לקניה

*HOLYLAND AUCTIONS HELD TWICE A YEAR

*WRITE FOR A CATALOGUE

*MATERIAL ALWAYS WANTED FOR AUCTIONS OR PURCHASE

P.O. BOX 694 BORDERTOWN NJ 08505 USA

E-MAIL: LEADSTAMP@AOL.COM

בולי הבירה

** מכירות פומביות של בולים, מעטפות, יודאיקה, מטבעות ושטרות.

** נציגים בלעדיים של החברות המובילות בעולם לייצור אלבומי ארצות, קטלוגים, מיכשור ואביזרים לאספנים,

DAVO, MICHEL, GIBBONS ואחרים.

** קניה, מכירה, בדיקה והערכת אוספים.

המכירה הפומבית ב- 21.10.98

קטלוג חינם לקונים רציניים לפי דרישה

מען למכתבים:

ת.ד. 3769, ירושלים 91036.

משרד: בן יהודה 23, קומה ב', ירושלים.
טל' 02-6245623, פקס 02-6234607

ד"ר ואלך מכירות פומביות

Dr. WALLACH PUBLIC AUCTIONS

קניה, מכירה והערכת בולים מקצועית

בולים, מעטפות, מטבעות, יודאיקה. קהל קונים ומוכרים מחמש יבשות.

קרדיט בינלאומי במכירות אוספים מהנדירים בתחום.

צלצל ונגיע אליך!

דרך יבנה 17, רחובות ת.ד. 1414 רחובות
טל' 08-9467274, 08-9461010, פקס. 08-9464964

טיסת הראווה של קרונפלד מונצחת בחותמת לציון התערוכה ויפא 33.

הוטבעו על גלויות גם חותמות ויפא 33 נוסף לחותמות אחרות.

**גומנטאג זכה לבול
במלאתו 80**

בישראל טרם קרה, מה שמקובל בעולם הגדול, להנפיק בול דואר לאדם בעודו בחיים. יש מדינות שקיימים בהן חוקים כתובים לגבי אישים המופיעים בבולי דואר, אבל במדינות רבות קיימת ליברליזציה מוחלטת בעניין זה. אנו זוכים, תכופות, לשפע של בולי דואר עם דיוקנאות של אישים, בתחומי פעילות

בול בוליבי לכבודו של ורנר גומנטאג - טיצי'אור.

שונים. חופש פעולה בעניין זה קיים בעיקר לגבי שחקני קולנוע ופחות לגבי מדינאים. לגביהם חייבת להיות, כמובן, אוריינטציה חיובית של המדינה המנפיקה את בולי ההוקרה. לפני כשנתיים (10.7.1980) הופיע בבוליביה בול דואר בסדרה מן המניין ובו דיוקן של יהודי בוליביאני, ביבליוגרף וספרן נודע, שדואר בוליביה היה חפץ בקרו

שבין צרפת לאנגליה. הוא נודע במספר המצאות התעופה ואף כאלה שרשומים על שמו. ב-12.2.1948, והוא רק בן 44, מצא את מותו בתאונת מטוסו ב-LASHAM שבאנגליה. קרונפלד הונצח, עד כמה שידוע לנו, באוסטריה בלבד. לזכרו הוטבעו חותמות דואר מיוחדות ובעודו בחיים

הופיעו גם גלויות טיסה נדירות למדי. בינואר 1933 הוא טס מוינה לצמרינג והטיסה הונצחה בגלויה מיוחדת עם חותמת דואר ראשונה בעולם, עם שם הטייס=הממציא, היהודי רוברט קרונפלד,

מאת אריה לין

**קרונפלד-הטייס היהודי
שיעשה היסטוריה**

לא מזמן מלאו 70 שנה לטיסתו הנועזת של הטייס רוברט קרונפלד, יהודי יליד

רוברט קרונפלד בחותמת אוסטריה לציון הטיסה וינה-סמרלינג.

בתוכה. לצידה הוטבעה חותמת טיסה מיוחדת "וינה סמרלינג", נוסף לחותמת דואר מקומית. גלוית טיסה אחרת הקשורה בקרונפלד, הופיעה ביולי 1933 בעת שהתקיימה בווינה תערוכת הבולים העולמית ויפא 1933. בטיסה הזאת קיים קרונפלד טיסה בין 4 ארצות - אוסטריה, הונגריה, איטליה ושוויץ. הפעם שמו של קרונפלד לא הופיע בחותמות השונות, אבל מכיוון שהייתה זו טיסת ראווה במסגרת תערוכת ויפא,

אוסטריה, וכמעט מאה שנה להולדתו. קרונפלד נולד ב-5 במאי 1904, נודע בבניית "מטוסים מרחפים" והידועים בהם הם וינה ואוסטריה, שבהם ביצע מיבצעים בין-לאומיים. אחרי שאיבד את ספינת האוויר שלו אוסטריה מעל גרמניה ב-1932, בנה את אוסטריה 2, שהיתה דו-מושבת. ב-1929 טס קרונפלד לראשונה מעל להר RAX, דרומית לוינה ושנתיים אחר-כך חצה לראשונה את תעלת למנש (1931),

רבני ישראל בבולי מדינות זרות
לא זכורים לנו מקרים שרבני ישראל, אכן הופיעו בבולי מדינות זרות, פרט לדוגמא האחרונה, של שנת ה-2000, לכבוד ביקורו של האפיפיור, יוחנן פאולוס ה-2, במסע צליינות בישראל.
השנה הופיעו מספר בולים וגליונות זיכרון עם תמונות מביקורו של האפיפיור בארץ וביניהם, לפחות שתי תמונות של רבני ישראל.

בגליונות הזיכרון של גמביה מופיע האפיפיור בין שני הרבנים הראשיים, הרב לאו והרב בקשי-דורון.
התמונה ברורה והרבנים מוצגים בשמם המלא באנגלית. באנגולה הופיע גיליון בן 9 בולים לרגל מסעו של האפיפיור ובין השאר יש בו בול עם תמונת האפיפיור במפגש עם רבה הראשי של חיפה, הרב שאר-ישוב.
יצוין, שבבולי ביקורו של האפיפיור

גדר תייל המקופל על פי המילה יזכור. יום ההופעה 18.6.00.
● ושני פריטים נוספים לזכר השואה

חותמת הונגרית לזכר השואה
18.6.00

הבולים הדו-לאומית, ישראל-רומניה, בעיר קלוז'. בין שאר הפריטים הקשורים ביודאיקה, שהופיעו במסגרת התערוכה, הוטבעו 2 חותמות אירוע עם תמונות של שני בתי כנסת של קלוז' וגלויות זיכרון שהוחתמה בשתי החותמות

והגיש לו שי ליום הולדתו ה-78, בול דיוקן. ורנר גוטנטאג-טיצ'אור, זה שמו המלא של איש זה. הוא נולד בברסלאו, לשעבר בגרמניה ועתה וורוצלב הפולנית.
הוא הגיע לבוליביה ב-1938, עבד כטכנאי ותוך זמן קצר החל בפעילות ספרותית, כעורך, כספרן וכביבליוגרף. הוא השתתף בחיבור האנציקלופדיה הבוליביאנית, שהגיעה ל-82 כרכים, ונטל חלק בשורה של פרסומים ספרותיים. גוטנטאג הוא אספן של בולי ישראל.

זכר השואה - לא רק ביום השואה

שפע החומר הבולאי שהופיע במשך השנים שלאחר מלחמת העולם השנייה לזכר השואה, מגיע אלינו, בדרך כלל, סמוך ליום השואה, ליל הבדולח או תאריכים אחרים הקשורים בסיומה של המלחמה ושחרור היהודים ממחנות ריכוז, מגטאות וכדומה.

מבחינה זו, מגוון התאריכים הוא רחב מאוד, שכן נוסף לתאריכים הכלל עולמיים, יש גם תאריכים בתולדות השואה המיוחדים לקהילות השונות במדינות שבהן התרחשו האירועים הנוראים.

בקיצ הזה הופיעו מספר פריטים חדשים בתחום הנצחת השואה ונזכיר אחרים מהם:

● באוקספורד ובלונדון התקיימה ועידה בין לאומית (16-23.7.2000) בנושא השואה בתקופה של רצח עם והיא צויינה בחותמת אירוע מיוחדת. הנוסח הוא **תזכורת לעתיד 2000**. במרכז החותמת המילה שואה בעברית וגם באנגלית.

● בול לזכר השואה, מעניין בעיצובו, הופיע ב-5 במאי ברוסיה, ולא ייאמן - הוא כולל מילים עבריות. הנוסח הוא: "לעולם לא יותר". ברקע הבול מגן דוד והמלה HOLOCAUST באנגלית וברוסית. במעטפת היום הראשון מופיעה תמונה מאוהל יזכור - נר תמיד "שביד ושם" בירושלים.

● פריט אחר הופיע בהונגריה, שם הוטבעה חותמת אירוע מעניינת בצורת

בול, חותמת ותמונת אהל יזכור ביד ושם - על מעטפה רוסית. בול מופיע בעברית - "לעולם לא יותר".

בישראל, מופיעים גם ראש הממשלה אהוד ברק, הנשיא וייצמן וכנראה גם יו"ר הליכוד אריאל שרון.

עם הקדשה לשואת היהודים ברומניה. בתחילת השנה הופיעה ברומניה איגרת זיכרון מוקדשת לשואה. מתחילת השנה הופיעו פריטים נוספים במדינות שונות בנושא השואה.

אוגנדה

מילניום/1850-1900 (17 צמודות); רכבות אפריקה (8+2 תתי גיליון של 8 + 3 גל"זים); אפיפיורים ושליטים במילניום (6 צמודות + גל"ז); יום ההולדת ה-18 של הנסך ויליאם (גל"ז של 4).

אוסטריה

אוצרות פולקלור ומנהגים; אונסק"ו; אולימפיאדת סידני; 100 לתזמורת הפילהרמונית של וינה.

אוסטרליה

טבע ולאום (עם אפשרות לתמונה אישית) (5); מן המניין - אתרים (8); אולימפיאדת הנכים סידני (5 צמודות); 100 להענקת צלב ויקטוריה הראשון לחיל אוסטרלי (צמודה של 5).

איטליה

אליפות כדורגל; 100 לבניית MONZA DOME; רומא-מושב ארגון המזון והחקלאות של האו"ם; 100 לפסלו של ישו ע"י ז'נו קריסטו רדנטורה; 120 לארגון ניהול המים של איטליה; מילניום/דורות וחלל (גל"ז של 2 צמודות); ספורט/האליפות העולמית ה-17 לחץ וקשת; הקונגרס ה-18 של הארגון העולמי להשתלות.

אזרביג'אן

2000: מצודות (2); 50 לארגון המטאורולוגי העולמי; אולימפיאדת סידני (4).

א"י מרשל

וינסטון צ'רצ'יל (קונטרס של 6); 225 להקמת צבא ארה"ב (צמודה של 3). סמלים לאומיים (4 צמודות).

א"י גרמניה

הפסטיבל ה-8 של אמנות הפסיפיק (גל"ז של 4); תערוכת הבולים לונדון. 2000.

אירלנד

אולימפיאדת סידני (2 זוגות של צמודות); ילדים מצירים את העתיד (2 + זוג צמודות).

אלבניה

מכוניות מרוץ; 2000 לנצרות (2 + גל"ז); אירופה.

ארגנטינה

ציורי ילדים (4); אמריקה/המאבק באידס (2); 100 להולדת הסופר והטייס אנטואן דה סיינט-אקזופרי (2 + גל"ז של 6).

ארמניה

אירופה; 1,700 להכרזת הנצרות כדת רשמית במדינה/פרק 7 (גל"ז של 5 צמודות); אולימפיאדת סידני.

בולגריה

200 להולדת המדען פיטר ברון; 150 להולדת הסופר והמהפכן זכארי סטויאנוב; 200 להולדת הרב-בנאי קולווי פישטו; אירופה; אולימפיאדת סידני (4).

בוסניה-הרצגובינה

אולימפיאדת סידני (גל"ז של 2); אירופה; ציפורים; 100 לטיסה הראשונה של הצפלין.

בלגיה

2000 (3)

ברזיל

500 לגילוי ברזיל; שנתיים למערכת TRADE-NET של ברזיל; האנובר 2000 / גיאולוגיה (גל"ז של 3 צמודות); קרן איזולדו קרוז (חוקר מדע); יום אפריקה; לציון חציית דרום האטלנטי במשטים וניוט סולו ביבשת אמריקה (זוג צמודות).

בריטניה

מילניום/דעת וחומר (4); עץ ועלה (קונטרס של 16); מילניום/גוף ועצם.

א"י שלמה

מילניום (2 + גל"ז של 2).

על מה חולמים הילדים ?

במלאת עשור לוועידה העולמית לזכויות הילד, הנפיקה הרפובליקה הקטנה סן מארינו, 4 בולים בנושא "חלומות וסייטי לילה של ילד". ארבעת הבולים מבטאים את 4 זכויות הילד כפי שאושרו באמנה בינלאומית: הזכות לחיים, הזכות לחינוך, הזכות לא להיות מעורב במלחמה, והזכות לא להיות קרבן לכל אלימות שהיא. את הבולים עיצבה ניקולטה צ'קולי.

גיברלטר

יום ההולדת ה- 18 לנסיך ויליאם + 4
גל"ז של 4; 100 למלכה האם + 4 + גל"ז
של 4.

גרילנד

מורשת תרבותית (2); ריקוד התופים (2)
+ גל"ז.

גרמניה

100 למותו של הפילוסוף פרדריק ניטשה;
50 למותו של הסופר ארנסט ויכרט;
אקספו 2000 בהאנובר; הפרלמנטים של
המדינות הפדרליות; מראות בגרמניה;
ילדים (גל"ז): 150 לאגודת קולפינג; מכון
ברנד נוכח לרפואה טרופית;

חרקים (4).

הונגריה

150 לשימוש בחותמות דואר/ויפא 2000;
יום הבול; אזורי יין (2); סיום המילניום
(גל"ז); תולדות הדת/כנסיות - פרק א'
(4).

הפיליפינים

100 לעיתון מנילה בוליטין; 150 למחוז
לה-יוניון (4 צמודות); 100 למועצת
שירות המדינה; מילניום (3 צמודות).

וייטנאם

בובות (6).

יוון

לקראת העתיד / ציורי ילדים (3);
המסורת הימית היוונית (4)

יפאן

19 מחוזות (7+17 צמודות); פילהניפון
2001 (גל"ז של 10 מדבקות).

לטביה

סמלי מחוזות וערים; ציירים לטביים;
ספרות לטבית; אירופה; הוקי על קרח;
800 לריגה/אתרים היסטוריים וסמלי
תיירות (3); ארמונות לטביה.

מוזמביק

חתולים וכלבים (4 תתי-גיליון, כ"א של

בידותו של השייט

התחרות הראשונה נערכה ב- 1984 ובה עברו
המשתתפים יותר מ- 7,000 ק"מ. 15 שנה
מאוחר יותר, בסירה עשויה אלומיניום, הקיף
קלינק את הציר הדרומי, במיבצע יחיד מרשים,
במשך 78 ימים בהם נאבק באיתני טבע וגילה
תושיה בלתי רגילה.

רשות הדואר והטלגרף של ברזיל הנפיקה בול
לכבוד השגיו של השייט והנווט אמיר קלינק.
לזכותו שני הישגים גדולים שהביאו יוקרה רבה
לארצו: השייט הראשון בחתירה בדרום האוקיינוס
האטלנטי וניווט יחיד ביבשת אנטרטיקה.

4+6 גלז"ים); הקרן העולמית לחיות בר
(4 צמודות); גחליליות (6 + 6 תתי גיליון
של 6 צמודות); דינוזאורים (2 תתי גיליון
של 9 צמודות); פרחים אקזוטיים (2 תתי
גיליון של 9 צמודות + 4 גלז"ים).

מונגוליה

רכבות (2 תתי-גיליון של 9 צמודות);
מורשת הרכב של פרארי (6 צמודות).

מיאנמר

50 לכינון יחסים דיפלומטיים עם סין;
עשור לפיקוח על הסמים.

ניו-זילנד

מראות נוף (6); אקספו 2000 (גל"ז של
5; 100 להולדת המלכה-האם (3).

זימבאבווה

מקצועות ספורט לאומיים (7); שנה
למותו של סגן הנשיא ג'ושוע אנקומו (6);
מלחמה במחלות (6).

טוניסיה

אקספו 2000 הנובר.

טייוואן

שיטות דפוס סיניות עתיקות; עצים
קדושים (2); עונות השנה/סתיו (6)
צמודות).

טנזניה

לכבוד הנשיא הראשון מואלימו ז'ק.
ניאררה (4 + גל"ז).

50 לבית המשפט הפדרלי; "למענך".

דנמרק

המאה ה- 20 (4); אמנות; 50 לחיל
האוויר.

דרום אפריקה

ציפורים/תערוכת בולים 2000, לונדון
(גל"ז); צפרדעים בדרום אפריקה (10);
בולאות נוער/צפרדעים (גל"ז).

הודו

50 להכרזת הרפובליקה (1 + 5 צמודות);
אישים מפורסמים (3); 175 לקולג'
הרפואי פטנה.

הונג קונג

טבע (קונטרס יוקרתי של 3 תתי-גיליון);

איך אתה נראה על בול?

בעקבות אוסטרליה, מציעה גם קנדה שירות בולאי חדש - בולים הנושאים את דמות שולחיהם, בשם PICTURE POSTAGE. המעוין ממלא טופס מיוחד שניתן להשיגו בסניפי הדואר, או בכמה מגזינים, מצרף את תמונות עצמו ושולח זאת לשירות החדש. במחיר של קרוב ל- 25 דולר קנדיים, הוא יקבל 25 מסגרות מעוטרת לבולים, 25 מדבקות עם התמונה האישית שאותן מדביקים בתוך המסגרת ו- 25 מדבקות עם כתובת השולח.

+ גל"ז של 4).

פינלנד

ברכות (קונטרס של 6); מעצבים פינים (קונטרס של 6 צמודות); ציפורים ודגים (מדבקות מן המניין).

גל"ז).

סינגפור

חיות בר (4 + קונטרס של 10).

פיג'י

יום ההולדת ה- 18 של הנסיך ויליאם 4)

נפאל

50 להולדת המלכה אישוואריה רג'יה לאקסמי דבי שאח; 50 לרדיו נפאל; 50 לעיתון גורקאפטרה.

סיירה לאונה

יום ההולדת ה- 18 לנסיך ויליאם (גל"ז של 4 צמודות); אירועים יומי זיכרון (6 צמודות + גל"ז); האפיפיורים של המילניום (2 תתי גיליון של 6 צמודות); השליטים של המילניום (6 צמודות +

המשך מעמוד 21

2000

Remembering for the Future

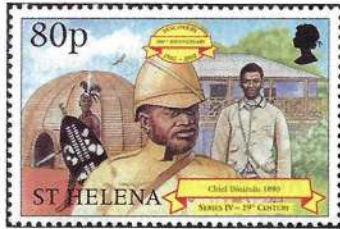
The Holocaust in an Age of Genocide
An International Conference
Oxford and London 16-23 July 2000

7. הרבנים הראשיים והאפיפיור על בול של גמביה.

בית המכירות F. KNOLLER מלונדון הנפיק כמות מוגבלת בת 500 יחידות של מעטפות זיכרון לקראת הוועידה הבינלאומית לזכר השואה שנערכה ביולי שעבר. המעטפות נמכרו בוועידה במחיר של 10 שטרלינג. קנולר מציע למכירה את 100 המעטפות שנותרו ב-5 שטרלינג כל אחת. ההכנסות יועברו לקרן צדקה.

הנפיקות חו"ל

República de Guinea Ecuatorial

República de Guinea Ecuatorial

República de Guinea Ecuatorial

חוטי ברש-בולי דיזינגוף

בולים-ישראל וחו"ל - מכירה, קניה, הערכה
 מטבעות ושטרות אלבומים ואביזרים המבחר הגדול בארץ!!
 דיזינגוף סנטר ת"א חנות 420,
 טל. 03-5251552, 03-5715228, פקס. 03-5715228.

נציג קטלוג PHILEX (בגרותית)

PHILEX 1999
 YOUR ISRAEL SPECIALIST
 H.S. PHILA (FORMERLY URY SHALIT)
 ה.ש. פילא בע"מ, ת.ד. 4933 ת"א 61040,
 טל. 03-5177466, 03-6957652, פקס: 03-5178100

בולי רוהנו

למכירה בולי אנטרטיקה, פוקלנד, סאוט-ג'ורג'יה,
 נושאים, ציפורים, אוניות, אומנות וכדור-רגל.
 ניתן לעשות הזמנות בדאר.
 סוכנות בלעדית לאביזרי בולאות LINDNER
 מען 03-5463664, ת.ד. 23274, חנות 03-5282790

בית טוב

בולים לפי נושאים בכמויות מ-50 עד 500 בולים
 בחבילות לפי מדינות, כל בולי ישראל, אלבומים
 בקרו אותנו ב- www.stampsboom.com
 E-mail: bait_tov@aquanet.co.il
 בשעות הערב 03-5535313
 מחירים מפתיעים.

בולי גלעדי

בולי ישראל, חו"ל ונושאים, הופיע מחירון בולי ישראל 2000
 בולי אוטונומיה פלשתינאית,
 יבוא אלבומי (IMPORTA) והוויד
 רח' אלנבי 76, ת"א, קומה ב', טל. 03-5163871

בולי חוגרבי

סוכנויות יבוא אביזרי בולאות ייצור אלבומי מעטפות,
 בולי ישראל, יודאיקה, בולי אוטונומיה וכל מה שתבקש
 מהעולם בבולים ומעטפות כולל מינויים.
 שעות הפתיחה: 10:00-13:30, 16:00-19:00,
 בימי שלישי אחה"צ - סגור, רח' פינסקר 5, תל-אביב,
 טל. 03-5289012, פקס. 03-5251240

הספריה הבולאית

של התאחדות בולאי ישראל

פתוחה לקהל בימי ג' וה' בשעות 16:00-19:30
 השאלת ספרים רק לחברי ההתאחדות
 קטלוגים (לפי ארצות ונושאים), מגזינים,
 ספרות בולאית מהארץ והעולם. הכניסה חינם.

רח' פינסקר 2 תל-אביב קומה א'
 ת.ד. 4523, ת"א 61045, טל./פקס. 03-6295547

בולי אדי

א. לופוביץ
 פתוח: א'-ה' 10-17 שישי 10-14
 רח' אחד העם 38 תל-אביב
 טל. 03-5601068 (פינת רח' אלנבי 112)

אהינות

בולים, מדליות, מטבעות ושטרות
 קניה, מכירה והערכה
 בן יהודה 55 ת"א,
 טל' 03-5220648, 03-5223905

ב.-אל פילטליקה בע"ה ת.ד. 4349 ת"א.

ילדים!
 נא לדרוש את אריות הבולים שלנו.
 כמו כן אנו ממשיכים במיבצע החלפת
 בולי ישראל בסדרות בולי חוץ

בלוחנפלד הרטין

בולים - מטבעות - שטרות
 אוספים ולוטים של בולים במחירים נוחים
 רח' הרצל 49 - חיפה טל. 04-8623970

שניאור-בולים

מבחר בולי ישראל וחו"ל, שירות חדשות
 לפי נושאים ומדינות, סוכנים לאלבומים
 ואביזרי בולאות.
 חיפה, יפו 40, טל. 04-8512134, פקס. 04-8246096

אוניסטחפס - קטלוג חנים

בולי גרמניה, אנגליה, שוויץ, צרפת, ישראל,
 נושאים, יודאיקה ועוד.
 במכירה פומבית הקרובה, במחירים זולים
 ת.ד. 32120 תל-אביב 61320, טל. 03-5661077

אליק רינק

בולים ומטבעות וטלכרד
 קונה ומוכר
 רח' הס 4 פינת אלנבי 35, ת"א, ת.ד. 4124,
 טל' 03-6297192, פקס. 03-5255131, מען: 03-5227922

נותרו למכירה - דפי מזכרת מתערוכות שונות קודמות.

"ירושלים 3000" - במחיר 35 ש"ח + 5 ש"ח משלוח; "באו-שבע 2000" - במחיר 35 ש"ח + 5 ש"ח משלוח; הכנסת-13 - במחיר 45 ש"ח + 5 ש"ח משלוח; נותרו מספר קטן של מעטפות מס"ד נוס 13, בערכים שונים. המחיר בטלפון. למשלמים בכרטיס אשראי - תוספת 4 ש"ח. התאחדות בולאי ישראל

בולים מעניינים

כתבה שנייה בסידרה. הכתבה הראשונה מורסמה בשביל 38

בולים עם שגיאה

גיליון הבולים הודפס וכנהוג בארצות הברית יצא הדואר במסע פרסום אגרסיבי לעידוד המכירה.

כאשר הגיעה תמונת הגיליון לידי צאצאיו של ביל פיקט, הם מיהרו ליצור קשר עם רשויות הדואר ומסרו שחלה טעות.

התמונה המופיעה בבול אינה תמונתו של ביל פיקט אלא של אחיו, בן פיקט. אנשי רשות הדואר עמדו בפני דילמה.

הבולים כבר הודפסו והשמדתם תגרם לדואר הפסדים קשים. אבל, גרוע מכך, הסתבר כי 183 גליונות הגיעו לידי הציבור והשמדת המהדורה תהפוך גליונות אלה לפרטיים נדירים ויקרים ביותר.

הדואר האמריקני בחר בפתרון ביניים. הבולים הודפסו

2

לא היתה לכך הצדקה. מסתבר שבאיזור זה באמת יש סוג של כלב ים בעל כפוף (תמונה 2, למעלה - שגוי, למטה - מתוקן). ספינה ויקינגית

המניפה דגל ארה"ב נתקל גם הוא בביקורת עד שהובהר, שעל הבול הופיעה ספינה משוחזרת שהפליגה לנמל ניו יורק עם דגל ארה"ב.

שגיאות עיצוב

את שגיאות העיצוב ניתן לחלק למספר סוגים:

שגיאות בזיהוי

בשנת 1994 הנפיק דואר ארצות הברית גיליון מיוחד שהוקדש לגיבורי המערב הפרוע. הגיליון היפה, שהציג את דמויותיהם של כמה מן האישים המפורסמים ביותר שפעלו בתקופה סוערת זו בהיסטוריה האמריקנית, הפך עקב טעות של רשויות הדואר, מוקד לאחד השערוריות של הבולאות בשנים האחרונות.

בחירת האישים שדמויותיהם מאיירות את הבולים בגיליון לא היתה פשוטה. דמויות מסוימות כבופלו ביל, ויאט ארפ או אני אוקלי, נבחרו מיד וללא מחלוקת. אולם כללי "הפוליטקלי קורקט" חייבו שיפוע בגיליון גם אדם שחור עור. אנשי שירות הדואר התאמצו ומצאו את תמונתו של ביל פיקט, אשר פעל במופעי רודיאו בשלהי המאה התשע עשרה והתפרסם ביכולתו להפיל שור על ידי נשיכה באפו.

מאת משה ריימר

בכתבה זו ארחיב מעט בנושא של בולים עם שגיאות ואדגים למה מתכוונים כאשר מדברים על שגיאות עיצוב.

אינני מתמקד הפעם בשגיאות ייצור, למרות שגם סוג זה מניב מקרים מעניינים ומלמד הרבה מאוד על תהליך ייצור הבולים. שגיאות עיצוב אינן מהוות שגיאה מבחינה בולאית, מכיוון שכל המהדורה מודפסת עם אותה השגיאה. לעיתים הניסיון של הדואר להעלים את ההנפקה דווקא מוביל ליצירת בול נדיר.

בנושא זה נכתבו ספרים ומתפרסמים מאמרים רבים, כולל מדור קבוע המופיע זה שנים במגזין סקוט. עם זאת, לא כל בול שהצביעו עליו, בזמן זה או אחר כשגוי, הוא באמת כזה.

דוגמאות מאלפות

כאשר הופיעו בשנות החמישים והשישים בנורבגיה שתי סדרות עם הכיתוב NOREG במקום NORGE המקובל, היו שחשבו

1

שהמדובר בשגיאה. למעשה, מדובר בוויכוח פנימי בנורבגיה על דיאלקט השפה השליט. (תמונה 1).

כאשר הנפיק הדואר של ניו פאונדלנד (אחד ממחוזות קנדה) בול המתאר כלב ים עם כפות עורר הדבר את לעג הציבור כדי לחמוק מן הלעג, הוציא הדואר בול חדש המתאר כלב ים עם סנפירים, אולם

שגוי

מתוקן

3

מחדש עם תמונתו הנכונה של ביל פיקט והוצאו למכירה לציבור. הגליונות השגויים הושמדו ברובם, למעט 150 אלף עותקים, שנמכרו בדרך של הגרלה בין המנוגים של השירות הבולאי האמריקני (תמונה 3).

שגיאות בערך נקוב

לקראת חג המולד של שנת 1994 הדפיס הדואר הקנדי בולים מיוחדים כמקובל מדי שנה. הדואר שביקש להעלות את תעריפי המשלוח ב-2 סנט, הגיש בקשה לכך לממשלת קנדה ובמקביל, בהיותו בטוח שהבקשה תאושר, הדפיס את הבולים ובהם נקובים התעריפים החדשים. כשנודע בציבור על הכוונה להעלות

הארץ כך שבמסלול השלישי מן השמש מצויירים בבול שני כוכבי לכת.

מתוקן שגוי

12

לפנינו, בתמונה 12, שוב שגיאה של הדואר הגרמני.

בבול השגוי (מימין) נראים כל האנשים כאילו הם איטרי יד ימין. הדואר הגרמני נאלץ להוציא בול מתוקן (משמאל) ההופך את התמונה וכולם בו חוזרים להשתמש ביד ימין כדי החזקה.

הפעם אנו מביאים טעות של דואר צרפת ודווקא בענייני השפה הצרפתית. ב-1937 הנפיקה צרפת בול לזכרו של הפילוסוף רנה דקרט וספרו שיחות על השיטה משנת 1637. בהנפקה המקורית

13

14

צוינה בבול שנת הספר בשפה הצרפתית התקנית דאז, תוך שימוש במילות הקישור "SUR LA" במקום מילות הקישור המקובלות במאה ה-17 "DE LA". דואר צרפת אכן הנפיק מחדש בול עם כיתוב מתוקן. כיום, דווקא הבול השגוי זול יותר, במצב חדש. (תמונה 13, 14)

רשות הדואר של ניו זילנד נוהגת מידי שנה להדפיס בול מיוחד הנושא ערך נקוב נוסף, שההכנסות ממנו מופנות לקרן לקידום הטיפול בילדים. בשנת 1997 הוחלט להקדיש את הבול לקידום

7

ובכנפיים עד ששכח לצייר את גוף המטוס. גם אנשי הדואר של הרפובליקה, שהזמינו את הבול והנפיקוהו, שכחו שלמטוס יש גם גוף (תמונה 7).

גם מעצבי הבול

ה א מ ר י ק נ י

(תמונה 8

ומנפיקיו) שכחו

כמה חוקים

בסיסיים בספורט

8

הסקי.

זו שגיאה לצייר גולש סקי המרחף באוויר

10

9

כשמקלות העזר בידיו. משני הבולים האחרים, 10,9, ניתן ללמוד, כי מקלות העזר משמשים את הגולש רק בזמן הגלישה במדרון ואילו הקפיצה ממקפצת הסקי נעשית ללא מוטות.

שגוי מתוקן

4

מחירים, פרצה שערורייה והממשלה הקנדית החליטה שלא לאשר את התעריפים החדשים ולדחות את העלאת המחיר במספר חודשים. הדואר הנבון השמיד את הבולים השגויים והדפיס מחדש את הבולים ועליהם התעריף הנכון. כעבור זמן הסתבר, כי מספר גליונות מן הבולים השגויים נלקחו מבית הדואר, דלפו לידי סוחרי הבולים ויצרו את אחד הבולים המודרניים ביותר נדירים של

5

קבדה (תמונה 4).

קביעות שגויות

בתמונה 5 נראה בול בריטי המצהיר על גשר אבנים כעל אתר פרה-היסטורי למרות שמדובר במיבנה מימי הביניים.

6

תיאור לא מדויק

ליותן אינו יכול לצוף על פני המים ובוודאי ש"מזרקת המים" היוצאת מפתח

הנשימה שבראשו אפשרית

רק כאשר הוא נושף מתחת למים סמוך לפני השטח.

עובדות אלה נעלמו מעיניהם של אנשי הדואר של איי פאלקלנד.

(תמונה 6).

האמן שהכין את ציור המטוס, על בול של הרפובליקה הדומיניקנית השקיע את כל תשומת ליבו בחזית המטוס. במנוע

11

השגיאה הבאה אינה מתאימה לגרמנים הקפדנים אך עובדה היא, כי גם דואר גרמניה שגה כשהכין בול המוקדש לקופרניקוס (1473).

בתמונה 11 מופיעה מערכת שמש שגויה. במסלול הקרוב לשמש, זה האמור להכיל את כוכב חמה, לא מצוייר כוכב כלל. כוכב חמה נדד למסלול השני מן השמש, מסלולו של נוגה, ואילו כוכב הלכת נוגה עבר גם הוא והצטרף לכדור

התהפך הן בבול הבריטי תמונה 21 והן בבול האמריקני 22.

אין ספק שחוסר ערנות הן מצד מעצבי הבול והן מצד מפיקיו עלול להוביל לטעויות מביכות. הנה, דווקא בבול

23-24

שהקדיש הדואר האמריקני לתחביב איסוף הבולים נפלה שגיאה מביכה. בבול מצוירת מעטפה הנושאת בול מן המאה התשע עשרה ומוחתמת בחותמת מתאריך 16 יוני 1886, אולם הבול המודבק על המעטפה הונפק רק מספר חודשים מאוחר יותר (תמונות 23,24).

לו הכלב, המופיע בבול 25, היה הולך במציאות כפי שצויר, היה נופל על צדו.

25

כלב הנחיה המוליך את העיור, מצויר כששתי רגליו השמאליות מושטות קדימה. למעשה, כלב, כמו מרבית הולכי על ארבע, מתקדם כך שבכל צעד שתי רגליו הנגדיות מושטות קדימה.

האם רשויות הדואר סומכות על מעצבי הבולים יתר-על-המידה? לכבוד ביקורו של גרונצ'ו, נשיא איטליה, בארצות דרום אמריקה, הנפיקה איטליה סדרת בולים המראה את גבולות

26

18

(תמונה 18) ואיש לא שם לב לטעות הבאה:

אם משלוח מכתב במשקל 20 גרם עולה 2.80, כמה צריך לעלות משלוח שמשקלו 1000 גרם (כלומר קילוגרם אחד)? התשובה צריכה להיות כמובן, 140 ולא 14 כפי שרשום על הבול. למעשה, מדובר בתרגיל פרסום של הדואר הדני, שביקש להדגיש את המחיר הזול שהוא גובה עבור חבילות.

19

מעצבי הבולים, המתמקדים בעיצוב הבול, שוכחים לעיתים עובדות פשוטות. בבול 19, שהונפק ע"י איי קוק, נראית ספינת מפרשים שהניפה מפרשיה המתוחים ברוח. האמת היא, שספינה מעין זו אינה יכולה לעגון במקומה אם מפרשיה מתוחים ברוח הנושבת.

כל שורה בגיליון תווים מורכבת מחמישה קווים ולא משישה כפי שמופיע בבול בגרמניה

20

שהונפק המערבית (תמונה 20).

21

סדר הצבעים בדגל צרפת צריך להיות כך, שהצבע הכחול יהיה בצד שמאל של הדגל והאדום בימין. אולם הסדר

22

הבטיחות של תינוקות ברכב. ציור הבול (15) מראה תינוק חגור בכיסא בטיחות

16

מתוקן

שגוי

15

ולהדגשה נחגר בחגורת בטיחות גם דוב הצעצוע במושב הסמוך. כשהתפרסמה תמונת הבול קמו מומחי בטיחות וטענו שהבול שגוי ומטעה את הציבור. החגורה שבה קשור מושב הבטיחות אינה מתוחה ונוסף לזה, את מושב הבטיחות יש להתקין ברכב כך שגבו של התינוק יופנה לכיוון הנסיעה (בצורה זו סופג הכיסא את המכה בזמן תאונה ומגן על התינוק). מאחר שאין זה הולם להפיץ בול לא בטיחותי במהדורה שנועדה לחנך את הציבור לתודעת בטיחות, אסף הדואר הניו זילנדי את הבולים מכל בתי הדואר והדפיס בולים חדשים בהם נמתחה חגורת הבטיחות ודמותו של הדוב, שהעידה על כיוון הקשירה של הכיסא ברכב, נמחקה. בית דואר אחד שלא קיבל בזמן את הוראות הביטול, החל למכור את הבולים השגויים וכך הגיעו לידי הציבור כאלף וחמש מאות עותקים (תמונה 16).

בתמונה 17 מגיע תורו של הדואר האיטלקי לשגות. הרמזור צויר בבול האיטלקי באופן שגוי כך, שהאור האדום מופיע בתחתית הרמזור ולא בראשו.

17

גם מדינות נאורות ותרבותיות שוגות - בבוליהן, לפחות - בדברים אלמנטריים. כך, למשל, הנפיק דואר דנמרק בול

31 32

(תמונה 31,32).

הדואר בפיג'י הנפיק, כחלק מסידרה המתארת את נוף הארץ, בול המתאר את קנה הסוכר, אחת התעשיות החשובות באי. כשיצא הבול למכירה, עיקמו הקונים את אפם וטענו "כיצד יתכן שקנה הסוכר כחול?" (תמונה 33). הדואר מיהר והוציא בול חדש ובו צבוע קנה הסוכר בצבע טבעי יותר, ירוק. (תמונה 34).

33 34

האמן שצייר את הבולים המוקדשים לחיל האוויר של בלגיה לא היה מודע למשמעות סימני הזיהוי שעל כנפי המטוסים. בתמונה ששימשה את הצייר כמודל לבול, הופיע מטוס איטלקי וכך הונפק

35

בבלגיה בולים המראים את חיל האוויר האיטלקי טס כביכול בשמי בריסל (תמונה 35).

בגיליון הבא תפרסם כתבה נוספת על שגיאות דפוס בבולים.

29

ציון מארעות שלא התרחשו

בספטמבר 1938 הנפיקה פולין בול לציון הטיסה המתוכננת של הבלון הסטרטוספרי. ברגע האחרון לפני ההמראה התפוצץ הבלון ועלה באש. "מעטפות" הטיסה הזו נמכרות במסחר הבולאי עד היום.

טעויות פוליטיות

יש טעויות בבולים שמתפתחות לממדי שערוריה ציבורית ויש שסתם גורמות למבוכה ולאי נעימות של הנוגעים בדבר.

30

סידרת בולים מספרד המציגה את המאה העירומה, יצירתו

המפורסמת של הצייר גויה, אינה שגויה כלל (תמונה 30). הטעות היתה של השלטונות שאישרו להוציא בולים המציגים את היצירה החושפנית ובכך גרמו למחאה ציבורית ושיחקו לידי גורמים מהפכניים שפנו לציבור והצביעו על הבולים כהוכחה לאי מוסריות הממשלה.

בבול אמריקני המוקדש לג'ורג' וושינגטון נראה נשיאה הראשון של ארצות הברית כאילו שכח להתגלח. הדואר האמריקני מיהר להתנצל ולהוציא בול חדש המראה את וושינגטון כשהוא מגולח למשעי

המדינות בהן נערך הביקור. בטעות, הושמט ממת פרז איזור הנמצא במחלוקת בין פרו ואקוודור (תמונה 26). ממשלת פרו הביעה מחאה חריפה והבול הוצא מייד מן המחזור.

אנאכרוניזם

בתחום זה של שגיאות נביא דוגמא אחת מיני רבות. בבול פולני מופיע ג'ורג' וושינגטון, נשיאה הראשון של ארצות הברית, כשהוא מניף את הדגל האמריקני. אולם בשנת 1787 הכיל הדגל האמריקני 13

27

כוכבים בלבד ולא 48 כפי שמופיע בבול. (תמונה 27).

עיצוב בלתי אפשרי

חוסר הגיון גם הוא נמצא, לעיתים, בעיצוב הבול והוא מתגלה כאשר בוחנים את הפרטים. מהתבוננות בעשן הרכבת שבבול

28

האמריקני (28) ניתן להבין שהרוח נושמת מאל לימין, ואילו הדגל המתנופף מלמד שהרוח נושבת דווקא מימין לשמאל.

דוגמא אחרת לקוחה מבול שהופק ע"י ברבאדוס (תמונה 29); הרוח הנושבת משמאל לימין מנפחת את מפרשי הספינה מתוח היטב. אם כך מדוע העשן המיתמר בין הארובה נע מימין לשמאל? למעצב פתרונות.

תודה על תרומת בולים לנוער:

- לאורי עץ חיים, קיבוץ עין חרוד מאוחד
- למשפחת לשם, רמת-גן
- לד"ר רחל תאודור, רמות השבים
- לאלי בית-הלוי, גבעתיים
- לילי וינטר, פתח תקווה
- לשולמית זלצהאור, רמת גן
- להנס הירשברג, כפר סבא.

**למר דני בראל, שתרם ספרים מעיזבוננו של
אביו, היינץ באוארפרוינד ז"ל,
תודה מיוחדת**

תודה על תרומת ספרים לספרייה

- לזלמן בן יצחק, קיבוץ עברון
- למשה קול-קלמן, קיבוץ להב

SHOVEL No. 39
OCTOBER 2000
Bi-Monthly
Organ of the
ISRAEL PHILATELIC FEDERATION

Director General: Tibi Yaniv
Editor: Shabtai Raviv
Assistant Editor: Zohar Noy
Design & Graphics: Zalmanov Alex

2 Pinsker st. P.O.Box 4523
Tel-Aviv 61045, ISRAEL
Telefax: (972-3) 6295547
E-mail address: ipf@netvision.net.il
<http://www.israelphilately.org.il>
price: 15 Nis,
Yearly subscription 80 Nis

HIGHLIGHTS

- * Philatelic Elitism rides high
- * New issues in Israel and world wide.

כרטיסים לתזמורת
הפילהרמונית הישראלית,
או מתן שעורים בחצוצרה.
אנדי באליו, רחוב אחד העם
134 תל אביב 642353
טל' 03-6859053

■ מחפש ומעוניין בקשרים
עם אספנים לדפי מזכרת,
טל' 03-5322677

■ אני אספן צמודות של
ישראל (בולים מן המניין)
עם וריאציות זרחן. אני
מעוניין להכיר אספנים של
צמודות כדי לבצע החלפות
(כולל וריאציות זרחן על
שובלים).
מרגי דוד, רח' יזרעאל 32
תא חלוקה 3257
נצרת עילית 17525
טל' בית: 06-6574957

מי שישלח לי 100-200
בולים שונים, לא מאירופה
ולא מארה"ב, יקבל ממני
מיד מספר דומה של בולים
סקנדינביים שונים, איכות
מול איכות.

Stig Bengtsson,
Gimonasvagen 9 c, 907 38 UMEA,
SWEDEN

■ מעוניין להחליף בולים.
אוסף: ישראל (שובל בלבד),
בריטניה הגדולה, הולנד,
שוויץ, צרפת, איטליה.
רצויים, כמובן, הישנים
ביותר, בול תמורת בול, לפי
ערך קטלוגי ובכל צורה
אחרת. ברשותי להחלפה
תמורת בולים גם חומר
פילטלי ונומינסמטי.
דן שמר, הרב קוק 72 א'
הרצליה 46505

■ מעוניין להחליף דפי
מזכרת, רק החלפה. נא
לפנות בטלפון
06-6594722,
עפולה, בשעות הערב
19:00-22:00, **ליוסף בבלי**.

■ אני מעוניין במדבקות
דואר אוויר עתיקות
ומעניינות, מישראל
וממקומות אקזוטים אחרים.
אין ברשותי בולים להחלפה,
אך אני יכול להציע בתמורה

הצעות לבולים חדשים לשנת 2003

השירות הבולאי ישמח לקבל מקוראי שבל הצעות לבולים
חדשים לשנת 2003. נא להימנע מהכללות כמו יודאיקה,
או טבע, ולהציע רק הצעות מפורטות.
ההצעות יוגשו בכתב בלבד,
למנהל השירות הבולאי,

שד' ירושלים 12
תל אביב-יפו 68021 או בפקס חס' 03-5123925

Shovel

Israel Philatelic Federation Magazine

No.39 ♦ OCTOBER 2000 ♦ Price 15 NIS.

New issues in Israel & world wide

Design mistakes

המשך מעמוד 4

חדשות דואר ישראל

מועדים התשס"א - 3 בולים שהונפקו לקראת החגים ודווח עליהם בשבל 38. בבולים מתוארים 3 כרטיסי ברכה שנוצרו בראשית המאה ה-20 בפולין, בגרמניה ובארה"ב על ידי אמנים לא ידועים. הכרטיסים הם מאוסף חיים שטייר, חיפה, לילדה.

אשר גם עיצב את הבולים. בבול הראשון (ש"ח 2.30) נראה בחור מגיש פרחים לנערה; בבול השני (1.90) נראית נערה מחזיקה בדגל ציוני; בבול השלישי (1.20) נראה ילד מגיש מתנה לילדה.

הנפקות דצמבר 2000 פברואר 2001

בול בית הכנסת בבודפשט (5.60 ש"ח) עם כיתוב בעברית ובהונגרית. (ראו העמ" 4)

למי יש רעיון?

הקוראים מוזמנים להעביר למערכת רעיונות כיצד לנצל את הבולים למשלוח מכתבים תוך שמירה על תעריפי הדואר הנכונים (למשל, 1.20 ש"ח - מכתב רגיל בארץ, 5.60 ש"ח - מכתב רשום בארץ וכה הלאה.

אחת, בערך של 10 אג' כ"א - השלישי-בול א"ב בערך נקוב של 1 גיליון חריג של 5 אותיות סופיות, פעמיים כל

- לכבוד יום הבולאות יופיע גיליון חריג נוסף לבולי הדינזאורים.
- מן המניין, מצפה רביבים, 1.20 ש"ח
- אותיות הא"ב - בהמשך לפרסום בשבל 38; ההנפקה תורכב משלושה חלקים: האחד - גיליון חריג של 32

